

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.003.01.2022

Pan
Józef Stępkowski
Prezes Zarządu
Stadnina Koni Prudnik
Spółka z o.o.
ul. Poniatowskiego 3A, 48-200 Prudnik

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/034 – Działalność spółek hodowli roślin i zwierząt nadzorowanych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w latach 2017-2021

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stadnina Koni Prudnik Spółka z o.o. ¹ , ul. Poniatowskiego 3A, 48-200 Prudnik
Kierownik jednostki kontrolowanej	Józef Stępkowski, Prezes Zarządu Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ² od 9 września 2016 r. (akta kontroli str. 3-5)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja przez Spółkę zadań w zakresie hodowli roślin i zwierząt 2. Gospodarka finansowa i majątkowa Spółki 2. Warunki weterynaryjne i utrzymanie zwierząt gospodarskich w Spółce
Okres objęty kontrolą	Lata 2017–2021, z uwzględnieniem dowodów powstałych przed i po okresie objętym kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	Zbigniew Łupicki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/36/2022 z 7 kwietnia 2022 r. (akta kontroli str. 1, 2) Wojciech Jarzyna, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/61/2020 z 6 czerwca 2022 r. (akta kontroli str. 1931, 1932)

¹ Dalej: Spółka lub Stadnina.

² Dalej: Prezes Zarządu. W okresie od 9 września 2016 r. J. Stępkowski pełnił obowiązki Prezesa Zarządu.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Prowadzona w Spółce praca hodowlana, a także stan hodowli bydła, była zgodna z przyjętymi założeniami. W okresie objętym kontrolą Spółka zanotowała wzrost wartości parametrów produkcyjno-handlowych dla stada bydła objętego oceną wartości użytkowości mlecznej⁵, w tym m.in. wzrost średniej wydajności mlecznej krów z 10 044 kg w 2017 r. do 10 354 kg w roku 2021. Obniżono również wiek pierwszego zacielenia z 803 dni do 754 dni oraz skrócono okres międzywycieleniowy z 401 do 397 dni⁶. W Stadninie hodowano również konie rasy małopolskiej bez dolewu obcych ras oraz prowadzono hodowlę koni rasy polski koń sportowy, w oparciu o konia małopolskiego, z dolewem krwi angloarabów francuskich w kierunku konia wierzchowego dla sportu wyczynowego. W okresie objętym kontrolą Spółka zapewniła zwierzętom wymagane warunki dobrostanu, minimalne warunki utrzymywania i oraz warunki weterynaryjne. Rzetelnie prowadzono też dokumentację weterynaryjną. W latach 2017-2021 Spółka prezentowała zarówno bydło, jak i konie, na licznych krajowych i międzynarodowych wystawach rolniczych.

W Spółce odnotowano wzrost zysku⁷ z 2 185 tys. zł w 2017 r. do 3 714 tys. zł w 2021 r.⁸ Analiza objętych szczegółowym badaniem pięciu wydatków majątkowych o najwyższej wartości, poniesionych w latach 2017-2021 wykazała, że we wszystkich przypadkach dochowano należytej staranności przy wyborze dostawcy, w tym poprzez stosowanie wewnętrznych procedur, a poniesione wydatki zostały należycie udokumentowane. Spółka zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz na rynkowych warunkach dokonywała sprzedaży nieruchomości.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości dotyczyły, m.in.:

- sporządzania dokumentacji z przeglądów hodowlanych koni w ograniczonym zakresie;
- pokrycia klaczy rasy koń sportowy ogierem niedopuszczonym do krycia klaczy tej rasy;
- zwłoki w zapłacie raty czynszu dzierżawnego za pierwsze półrocze 2019 r., co skutkowało koniecznością zapłaty odsetek z tego tytułu w kwocie 1,4 tys. zł;
- zwłoki w dochodzeniu należności Spółki w kwocie 62,7 tys. zł, z tytułu udostępnienia stanowisk boksowych dla koni;
- braku uwzględnienia w trzech umowach dotyczących oddania w używanie stanowisk boksowych dla koni oraz ich codziennej obsługi wzrostu kosztów obsługi i utrzymania koni;
- nieaktualizowania, co najmniej raz na dwa lata, instrukcji bezpieczeństwa pożarowego obiektów Fermy Wierzbiec i Zakładu Chocim;
- braku zamontowania w dwóch stajniach przeciwpożarowych wyłączników prądu.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Łącznie dla bydła mlecznego rasy holsztyńsko-fryzyjskiego odmiany czerwono-białej oraz krów rasy polskiej biało-czerwonej.

⁶ Średni stan krów w ocenie wartości użytkowości mlecznej uległ nieznacznemu zmniejszeniu z 711 sztuk w 2017 r. do 705 sztuk w 2021 r.

⁷ Zysk brutto na działalności gospodarczej.

⁸ Zwiększenie zysku brutto o 1 529 tys. zł, tj. o 69,9%.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja przez Stadninę zadań w zakresie hodowli roślin i zwierząt

Opis stanu faktycznego

Stadnina gospodarowała na 2 451 ha gruntów rolnych¹⁰, z których 2 152 ha stanowiły grunty orne (87,8%), a 241 ha użytki zielone (9,8%)¹¹. Towarowa produkcja roślinna była oparta na uprawie pszenicy ozimej, jęczmienia ozimego, kukurydzy na ziarno, rzepaku ozimego oraz buraków cukrowych.

W okresie objętym kontrolą, podstawową działalność Spółki stanowiły chów i hodowla bydła mlecznego, a także hodowla koni. Spółka nie prowadziła uprawy roślin nasiennych.

W zakresie chowu i hodowli bydła mlecznego, Stadnina w oparciu o *Strategiczny program hodowli bydła mlecznego rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej w spółkach Agencji Nieruchomości Rolnych*¹² z lutego 2013 r., prowadziła chów i hodowlę bydła mlecznego rasy holsztyńsko-fryzyjskiego odmiany czerwono-białej¹³. Ponadto Stadnina utrzymywała stado zachowawcze krów rasy polskiej biało-czerwonej (o liczebności od 44 do 54 sztuk), realizując przy współpracy z Polską Federacją Hodowców Bydła i Producentów Mleka¹⁴ oraz Instytutem Zootechniki – Państwowym Instytutem Badawczym w Balicach¹⁵, program hodowlany w zakresie poprawy jego cech użytkowych¹⁶. Prezes Zarządu wyjaśnił, że program ten realizowany był w oparciu o *Program ochrony zasobów genetycznych bydła polskiego czerwono-białego* opracowany przez Instytut Zootechniki, a PFHBiPM, jako podmiot prowadzący księgę hodowlaną bydła rasy polskiej czerwono-białej, przekazywała roczny plan kojarzeń, na podstawie którego dobierano buhaje do krycia. W związku z utrzymywaniem stada zachowawczego bydła rasy polskiej czerwono-białej, Spółka otrzymywała płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne objęte Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w ramach pakietu nr 7 wymienionego w §4 pkt 7 rozporządzenia Ministra i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020¹⁷, obejmującym *zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie*, wariant 7.1. *Zachowanie lokalnych ras bydła*.

W wyniku prowadzonej hodowli bydła mlecznego sprzedawano mleko, jałówki cielne i pierwiastki, buhajki hodowlane do dalszego chowu oraz bydło rzeźne. Chów i hodowla bydła prowadzona była w Fermie w Wierzbcu oraz w Łące Prudnickiej. Liczebność stada krów bydła rasy phf, w okresie objętym kontrolą, utrzymywana była na stałym poziomie i wynosiła około 710 sztuk.

(akta kontroli str. 6-21, 499-525)

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Stan gruntów na 31 grudnia 2021 r. Powierzchnia gruntów Spółki na 31 grudnia lat: 2017 r. wynosiła 2 458,1 ha; 2018 i 2019 - 2 254,4 ha, a 2020 r. - 2 444,6 ha. Zmniejszenie powierzchni użytkowanych gruntów o 9,8 ha wynikało z zakończenia dzierżawy niektórych gruntów.

¹¹ Pozostałe grunty: 15 ha zalesienia i zadrzewienia oraz 43 ha pozostałe grunty.

¹² Dalej: strategiczny program hodowli bydła rasy phf.

¹³ Krowy rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiego czerwono-białej (około 630 krów) oraz krowy odmiany polskiej holsztyńsko-fryzyjskiego czarno-białej (około 45 sztuk), rasy polskiej czerwono-białej (około 50 sztuk). Stado bydła dalej zwane: bydłem rasy phf.

¹⁴ Dalej: PFHBiPM.

¹⁵ Dalej: Instytut Zootechniki.

¹⁶ Przyrosty, mięsność oraz produkcja mleka.

¹⁷ Dz. U. z 2015 r., poz. 415 ze zm.

W latach objętych kontrolą Spółka nie opracowała własnego programu hodowlanego bydła. Prezes Zarządu wyjaśnił, że Stadnina bazowała na strategicznych programach opracowanych przez jednostkę zajmującą się w Polsce prowadzeniem stad ras zachowawczych, tj. Instytut Zootechniki oraz na wytycznych dotyczących kojarzenia par do rozrodu przekazywanych przez PFHBiPM. Dopiero w trakcie niniejszej kontroli Prezes Zarządu przedłożył, opracowany przez Spółkę, *Program hodowlany dla bydła rasy phf, odmiany czerwono-białej w Stadninie na lata 2022-2025*, który wg założeń był kontynuacją kierunków rozwoju rasy wskazanych w strategicznym programie hodowli bydła rasy phf.

(akta kontroli str. 495-498, 501)

W okresie objętym kontrolą hodowla bydła prowadzona była w oparciu o założenia Strategicznego programu hodowli bydła rasy phf. W ww. dokumencie ustalono cel hodowlany, którym było wyselekcjonowanie krowy w typie wybitnie mlecznym, charakteryzującej się dobrym zdrowiem, zadawalającą płodnością, wytrzymałością oraz przystosowaniem do warunków chowu wolnowybiegowego i doju w halach udojowych. Doskonaleniu podlegały następujące cechy:

a/ produkcyjne: wydajności mleka, białka i tłuszczu;

b/ typu i budowy: pokrój określony parametrami budowy ciała i masy;

c/ funkcjonalne: łatwość wycieleń, zawartość komórek somatycznych, szybkość oddawania mleka, długość użytkowania w stadzie, okres międzywycieleniowy.

Zgodnie z założeniami strategicznego programu hodowli bydła rasy phf, wydajność mleczna krów na koniec realizacji ww. programu w roku 2020, winna ustabilizować się na poziomie 10 500 kg do 11 000 kg mleka, zawartość białka osiągnąć poziom do 3,4%, a tłuszczu około 4,1%. W strategicznym programie zwrócono uwagę na potrzebę poprawy cech funkcjonalnych krów, takich jak płodność, wiek dojrzałości, odporność na zapalenie wymion i długowieczność, co wpływa bezpośrednio na obniżenie kosztów produkcji i zwiększenie jej opłacalności. Na wyniki ekonomiczne miało również istotny wpływ obniżenie wieku pierwszego wycielenia krów, który powinien wynosić w 2020 r. 25 miesięcy (ok. 750 dni). Założono też utrzymanie okresu międzywycieleniowego na obecnym poziomie, wynoszącym 430 dni, a zalecono obniżenie remontu stada krów z obecnego poziomu 33% do poziomu 25%-28% i osiągnięcie użytkowania krów w stadzie do 3,5 – 4,0 laktacji. Autorzy programu wskazali, iż obniżenie poziomu wielkości remontu stada, pozwoli na zwiększenie liczby sprzedawanych jałówek do poziomu 10% liczebności stada. W Spółce wyniki użytkowości mlecznej podawane były dla rasy phf oraz czerwono-białej łącznie, co uniemożliwiało rzetelne odniesienie się do wskaźników zawartych w strategicznym programie hodowli bydła mlecznego rasy phf, gdyż wyniki oceny użytkowości mlecznej krów rasy czerwono-białej, były znacząco niższe od wyników oceny użytkowości rasy phf. Prezes Zarządu wyjaśnił, że Stadnina nie wykazuje w sprawozdaniach wyników użytkowości oddzielnie dla obu ras, gdyż *aby móc otrzymywać oddzielnie wyniki dla poszczególnych ras należy spełnić jeden z dwóch warunków. Pierwszy z nich to dwa osobne budynki dla tych ras (...). Drugim warunkiem jest posiadanie tych stad przez dwóch różnych właścicieli (...).*

(akta kontroli str. 6-21, 1986)

Osiągnięte przez Spółkę wartości parametrów produkcyjno-handlowych dla stada bydła objętego oceną wartości użytkowości mlecznej¹⁸, w kolejnych latach objętych kontrolą, wyniosły odpowiednio:

a/ średnia wydajność mleka: 10 044 kg; 9 995 kg; 10 293 kg; 10 571 kg i 10 354 kg w 2021 r.;

b/ zawartość białka: 3,28%; 3,27%; 3,29%; 3,42% i 3,38%.

¹⁸ Średni stan krów w ocenie użytkowości mlecznej zmniejszył się z 711 sztuk w 2017 r. do 705 sztuk w 2021 r.

c/ zawartość tłuszczu: 3,66%; 3,94%; 3,88%; 4,26% i 4,36%;
d/ wiek pierwszego wycielenia w dniach: 803; 783; 774; 770 i 754;
e/ okres międzywycieleniowy w dniach¹⁹: 401; 408; 405; 403 i 397 dni;
f/ brakowanie krów (remont stada)²⁰: 27,4%; 34,8%; 29,5%; 30,1% i 35,3%;
g/ długość użytkowania krów w laktacjach: 3,1; 3,0; 3,1; 3,3 i 3,2 laktacji;
f/ odsetek sprzedanych jałówek liczony w stosunku do liczby krów: 11,4%; 9,0%; 8,3%; 12,7% i 8,9%.

(akta kontroli str. 526, 527, 543-567a)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że nieosiągnięcie zakładanych w strategicznym programie hodowli bydła rasy phf wartości hodowlano-produkcyjnych odnoszących się do okresu użytkowania krów oraz brakowania krów, wynikało m.in. z *ciągłego doskonalenia sztuk pod względem indeksów genomowych, których podnoszenie w dużej mierze wiąże się z wprowadzeniem większej ilości młodych sztuk z pokoleń o dużo lepszym wyniku genetycznym od starszych krów. Kolejnym powodem jest ograniczona liczba chętnych na zakup jałowic cielnych przy dużych wahaniach na rynku mleka, spowodowanych między innymi wzrostem kosztów utrzymania bydła mlecznego związanych z pandemią Covid-19.* Prezes Zarządu wyjaśnił także, że na polskim rynku hodowli bydła przeważa rasa holsztyńsko-fryzyjska odmiany czarno-białej, co mocno ogranicza zainteresowanie kupców rasą czerwoną-białą oraz, że *Spółka cały czas prowadzi pracę hodowlaną w kierunku poprawy cech płodnościowych (jest to jedna z najczęstszych przyczyn brakowania sztuk) oraz długowieczności. Jednak cechy te są ujemnie skorelowane z produkcją mleka, więc bardzo trudno jest jednocześnie podnosić kilka cech, przy jednoczesnym pracowaniu nad zwiększeniem wydajności mleka, biorąc pod uwagę aspekt ekonomiczny. Dużo łatwiej będzie pracować nad długowiecznością i poprawą zdrowotności stada pod względem genetycznym po osiągnięciu i ustabilizowaniu zamierzonego celu jakim jest wydajność mleka. (...) Spółka w 2021 r. podjęła decyzję o wprowadzeniu szczepień całego stada na gorączkę Q, której symptomy u krów związane są głównie z układem rozrodczym, przy czym jako podstawowe z nich wymienia się ronieńca oraz szeroko rozumiane zaburzenia w płodności stada. Kontynuacją tych decyzji w najbliższych latach będzie powtórne przeprowadzanie badań w stadzie na obecność krów przenoszących BVD²¹ i po otrzymaniu wyników podjęcie decyzji, czy wprowadzamy szczepienia, gdyż choroba ta również ma duży wpływ na płodność zwierząt, a co za tym idzie na ich brakowanie i skrócenie okresu użytkowania.*

(akta kontroli str. 1089,1090)

W latach 2017-2021 Stadnina hodowała konie rasy małopolskiej²² bez dolewu obcych ras, w celu zachowania jej odrębności genetycznej²³ oraz prowadziła hodowlę koni rasy polski koń sportowy²⁴, w oparciu o konia małopolskiego, z dolewem krwi angloarabów francuskich w kierunku konia wierzchowego dla sportu wyczynowego. Hodowla koni małopolskich realizowana była w oparciu o *Strategiczny program hodowli koni w spółkach Agencji Nieruchomości Rolnych²⁵*, z uwzględnieniem programów hodowli koni rasy małopolskiej i koni rasy polski koń szlachetny Polskiego Związku Hodowców Koni²⁶. Hodowla koni prowadzona była w stajniach Zakładu w Chocimiu. Przy Stadninie działał Ludowy Klub Jeździecki OLIMP

¹⁹ Liczony jako okres, jaki upływa od wycielenia do następnego wycielenia.

²⁰ Liczony jako stosunek liczby jałówek wstawionych na remont do liczby krów.

²¹ Choroba, wirusowa biegunka u bydła.

²² Dalej: koń małopolski.

²³ Sporadycznie stosowany był w obrębie rasy małopolskiej dolew krwi angloarabów francuskich.

²⁴ Dalej: koń sportowy, poprzednio: koń szlachetny półkrwi.

²⁵ Z 2015 r. Dalej: strategiczny program hodowli koni.

²⁶ Dostępne na stronie Polskiego Związku Hodowców Koni: <https://www.pzhk.pl/hodowla/programy-hodowli/>.

Prudnik, w którym sprawdzano cechy sportowe koni celem selekcji do dalszej hodowli.

W strategicznym programie hodowli koni założono utrzymanie we wszystkich spółkach KOWR stada klaczy matek rasy małopolskiej na poziomie 100 sztuk i jak podano, liczba ta *nie powinna być w żadnym wypadku zmniejszana, bo postęp genetyczny, który gwarantują te hodowle w rasie małopolskiej byłby naprawdę trudny do osiągnięcia w przypadku zmniejszenia stada.* Jedynym miernikiem postępu hodowlanego ustalonym w strategicznym programie hodowli koni, było utrzymanie minimalnej liczby 35 klaczy matek ogółem rasy małopolskiej i konia sportowego. W biznesplanach Spółki na lata objęte kontrolą, planowano utrzymywanie stada klaczy matek rasy małopolskiej i konia sportowego liczącego: 37 klaczy w 2017 r.; 35 w latach 2018 i 2019; 33 w 2020 r. i 30 klaczy w 2021 r. Liczby klaczy matek koni stada hodowlanego obu ras w latach 2017-2021 wynosiły natomiast odpowiednio: 33; 27; 26; 26 i 29 (koni rasy małopolskiej 21; 17; 16; 15 i 19). Zmniejszyła się również liczba koni stada niehodowlanego, z 93 w 2016 r., 79 w 2017 r., 78 w 2018 r., 77 w 2019 r., 80 w 2020 r. do 70 w 2021 r.²⁷. Biznesplany nie przewidywały ustalania liczebności koni stada niehodowlanego.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że *zmniejszenie liczebności klaczy stada podstawowego w Stadninie spowodowane było niższą liczbą urodzeń klaczy. W wyniku urodzeń źrebiąt w Stadninie w roku 2016 na świat przyszło łącznie zaledwie pięć klaczek obu utrzymywanych ras, przy przeciętnej liczbie urodzeń źrebiąt. Oczywiście jest również, że klacze te podlegały tym samym wytycznym selekcyjnym, co konie urodzone w innych latach. Równoległe z zaistniałym niżem zaszła potrzeba eliminacji ze stada podstawowego części klaczy starszych, klaczy mających problemy z rozrodem oraz koni chorych. Jednocześnie w tym czasie w posiadaniu Stadniny była dobrze rokująca młodzież umożliwiająca zachowanie cennej i zróżnicowanej puli genetycznej. Decyzje o włączeniu klaczy do hodowli bądź ich wyeliminowaniu, są podejmowane komisyjnie. (...) W najbliższych latach Stadnina będzie utrzymywać większą liczbę klaczy, aby możliwe było zwiększenie liczby klaczy stada podstawowego.*

(akta kontroli str. 107-167, 499-502, 529, 568-593, 992-996, 1089-1091)

W Spółce, w okresie objętym kontrolą, zgodnie z obowiązującym Regulaminem organizacyjnym Spółki, zadania związane z hodowlą bydła i koni, zostały przypisane pracownikom zatrudnionym na stanowiskach głównego specjalisty, odpowiednio ds. hodowli bydła i ds. hodowli koni, którzy byli odpowiedzialni za efekty produkcyjne i ekonomiczne w zakresie prowadzonej hodowli tych grup zwierząt. Do zadań głównego specjalisty ds. hodowli bydła należało m.in.: planowanie wskaźników produkcyjnych i wydajności jednostkowych w zakresie hodowli bydła, prowadzenie całości spraw związanych z obrotem i sprzedażą zwierząt hodowlanych i użytkowych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego, jak też sprawowanie nadzoru nad pracą specjalistów ds. zootechnicznych. Szczegółowy zakres zadań na tym stanowisku był ustalony w zakresie czynności pracownika. Od 27 października 2016 r. na stanowisku tym zatrudniona była absolwentka Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt, która ukończyła studia na kierunku zootechnika w specjalności hodowla i użytkowanie zwierząt gospodarskich²⁸. W okresie objętym kontrolą główna specjalistka ds. hodowli bydła uczestniczyła m.in. w konferencji obejmującej zarządzanie w gospodarstwach z produkcją bydła mlecznego, szkoleniu i konferencji na temat zapobieganiu chorobom wymion (Stopmastitis), konferencji poświęconej problemom chorób

²⁷ Koni rasy małopolskiej; z 47 sztuk w 2016 r. i 49 sztuk w 2017 r. do 38 sztuk w 2021 r., rasy koń sportowy z 46 sztuk w 2016 r. do 32 sztuk w 2021 r.

²⁸ Poprzednio na stanowisku tym zatrudniona była osoba posiadająca wykształcenie średnie rolnicze.

związanych z somatyką w stadach krów mlecznych i metodom ich zapobiegania, jak też konferencji w ramach forum genetycznego, zorganizowanej przez PFHBiPM, dotyczącej nowych cech w selekcji krów²⁹.

(akta kontroli str. 168-172, 202-216, 918-923)

Do zadań głównego specjalisty ds. hodowli koni, należało m.in.: planowanie wskaźników produkcyjnych i hodowlanych, planowanie potrzeb paszowych, prowadzenie całości spraw związanych z obrotem i sprzedażą zwierząt hodowlanych i użytkowych oraz nadzór nad pracą trenerów i instruktorów jeździeckich. W okresie objętym kontrolą stanowisko to zajmowały kolejno trzy osoby, i tak:

1/ od 15 września 1997 r. do 1 kwietnia 2019 r. absolwentka Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Wydziału Zootechnicznego, która dodatkowo ukończyła studia podyplomowe na Akademii Rolniczej we Wrocławiu w zakresie hodowla koni i jeździectwa;

2/ od 2 maja 2019 r. do 31 grudnia 2021 r. absolwent Akademii Rolniczej we Wrocławiu, który ukończył studia na kierunku zootechnika, w zakresie hodowla zwierząt; osoba ta posiadała też kwalifikacje instruktora rekreacji ruchowej w specjalności jazda konna;

3/ od 1 stycznia 2022 r. absolwent Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt, który ukończył studia na kierunku zootechnika, w specjalności hodowla i użytkowanie zwierząt gospodarskich; osoba ta ukończyła kursy podstawowe dla sędziów oceniających skoki koni przez przeszkody oraz dla gospodarzy toru do skoków, kurs pn. *Warsztaty sonograficzne. Ocena przydatności klaczy do rozrodu (kurs praktyczny)*, kurs masażu i stretchingu koni oraz posiadała uprawnienia do inseminacji klaczy.

(akta kontroli str. 173-201, 1094-1135)

Spółka, w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, realizowała wariant 7.1.³⁰ *Zachowanie lokalnych ras bydła*. Zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, obejmowało utrzymanie stada 30 sztuk krów rasy czerwono-białej. Działania w tym zakresie były wykonywane zgodnie z uregulowaniami wynikającymi z rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. W związku z realizacją ww. działania, Spółka otrzymała 257,9 tys. zł płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych³¹.

W latach 2017 i 2018, Spółka otrzymała dopłatę do mniejszej liczby krów o jedną i dwie sztuki, w stosunku do zadeklarowanych, w związku ze stwierdzeniem w wyniku kontroli administracyjnej, utrzymywania w tych latach mniejszej liczby krów od liczby zadeklarowanej³². Z przedłożonych dokumentów wynikało, że po zgłoszeniu imiennego wykazu krów rasy polskiej czerwono-białej, potwierdzonego przez Instytut Zootechniki w Balicach, z powodów losowych w 2017 r. wycofano

²⁹ Dotyczące możliwości poszerzenia oceny wartości hodowlanej o nowe cechy funkcjonalne i zdrowotne oraz ich wykorzystania w selekcji krów w celu poprawy rentowności produkcji mleka.

³⁰ W ramach pakietu nr 7 wymienionego w § 4 pkt 7 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, obejmującego *zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie*.

³¹ W latach 2017-2020, płatność wynosiła 1 600 zł/krowy, a w 2021 r. 2 516 zł/krowy. Za lata: 2017 - 44,8 tys. zł; 2018 - 41,6 tys. zł.; 2019 i 2020 po 48,0 tys. zł i za 2021 - 75,5 tys. zł.

³² W latach 2017 i 2018 r. liczba utrzymanych krów wyniosła 29 i 28, w związku z występującymi w stadzie przypadkami chronicznej niestrawności, złej kondycji, jałowości oraz skierowaniem do uboju z konieczności, wymusiło zastąpienie zgłoszonych krów innymi. Ograniczona liczebność krów tej rasy, uniemożliwiła zastąpienie wszystkich krów objętych wnioskiem.

jedną krowę, a w 2018 r. dwie krowy. W związku z tym Spółka po uzyskaniu akceptacji ww. Instytutu zgłosiła do Oddziału Terenowego ARiMR w Prudniku, zastąpienie wycofanych krów innymi krowami spełniającymi wymogi programu (odpowiednio: 24 kwietnia 2017 r. i 28 maja 2018 r.). Pomimo braku zgłoszenia przez OT ARiMR w Prudniku zastrzeżeń, co do zastąpienia wycofanych krów, do programu nie zaliczono jednej i dwóch sztuk, co skutkowało obniżeniem dopłaty o 1 600 zł i 3 200 zł. Spółka nie odwołała się od decyzji ARiMR, gdyż, jak wyjaśnił Prezes Zarządu, *skoro wszystkie zgłoszone zamiany krów dokonano w terminie i spełniały one wymogi formalne uznano, że płatności zostały naliczone do wszystkich zadeklarowanych krów i nie zwrócono uwagi na zmniejszenie płatności. Dokładne zapoznanie się z decyzją ARiMR z 2018 r. wykazało jednak, że kwota płatności została niezasadnie zmniejszona, ale upłynął już termin na złożenie odwołania. W kolejnych latach nie wystąpiły przypadki zamiany krów.*

(akta kontroli str. 22-106, 216-221)

W latach 2017-2021 Spółka w ramach hodowli bydła współpracowała z:

a/ PFHBiPM³³ w zakresie m.in.: wykonywania badań laboratoryjnych markerów genetycznych oraz współpracy z podmiotami zajmującymi się obliczeniami dotyczącymi oceny wartości hodowlanej na podstawie genomu samic rasy phf i oceny całościowej stada krów³⁴;

b/ Małopolskim Centrum Biotechniki Sp. z o.o.³⁵, w zakresie oceny i selekcji buhajów rasy phf;

c/ Instytutem Zootechniki – Państwowym Instytutem Badawczym w Krakowie w zakresie wykonywania badań laboratoryjnych markerów genetycznych oraz oceny wartości hodowlanej na podstawie genomu dla samic³⁶,

d) Polskim Związkiem Hodowców Koni³⁷, w zakresie prowadzenia oceny wartości użytkowej w zakresie oceny koni.

(akta kontroli str. 1684-1728)

W badanych latach Stadnina w oparciu o stado hodowlane krów phf produkowała mleko, żywiec wołowy, jałówki cielne i pierwiastki oraz buhajki. W przypadku hodowli koni produkcja towarowa dotyczyła sprzedaży koni. W biznesplanach Stadnina planowała wielkości sprzedaży mleka, żywca wołowego i koni. Spółka zaplanowała w kolejnych latach okresu 2017-2021, sprzedaż odpowiednio następujących ilości mleka (w tys. litrów): 6 452; 6 548,2; 6 756,3; 6 732,9 i 6 787,8. Ilości sprzedanego mleka wyniosły w ww. latach natomiast (w tys. litrów): 6 474,3; 6 608,4; 6 566,8; 6 814,1 i 6 754,0. Jedynie w latach 2019 i 2021 ilości sprzedanego mleka były nieznacznie niższe od wielkości zaplanowanych, a różnica wynosiła odpowiednio 189,5 tys. litrów (2,8%) i 33,8 tys. litrów (0,5%).

W latach 2017-2021 Spółka zaplanowała osiągnięcie sprzedaży żywca wołowego kolejno w ilościach (w tonach): 152,6; 177,9; 177,0; 215,8 i 166,1, natomiast faktyczne wykonanie sprzedaży tego żywca wyniosło, odpowiednio (w tonach): 124,4; 142,3; 123,0; 136,2 i 143,3. W latach 2017-2021 Spółka nie zrealizowała zaplanowanej wielkości sprzedaży żywca wołowego. Największe różnice pomiędzy wielkościami zaplanowanymi i wykonaniem dotyczyły lat 2019 i 2020, w których zrealizowano jedynie odpowiednio: 69,5% i 63,1% planu. W pozostałych latach kontrolowana jednostka wykonywała plan sprzedaży w wielkościach odpowiednio: 81,5%; 80,0% i 86,1%.

³³ Umowa nr 535000/21 z 19 czerwca 2006 r., Aneks Nr 1 z 1 stycznia 2014 r., Aneks Nr 2 z 1 stycznia 2020 r.

³⁴ Umowa nr 53-52000/22 z 1 lutego 2014 r., m.in. wykonywanie próbných udojów, oznaczenie składu mleka, liczby komórek somatycznych.

³⁵ Umowa współpracy Da/263/13/15 z 30 stycznia 2015 r.

³⁶ Umowa z dnia 11 kwietnia 2018 r.

³⁷ Umowa nr 32/2018 z 16 lipca 2018 r. i nr 8/2019/PPO z 19 lipca 2019 r.

W części tabelarycznej biznesplanów Spółki, w tabeli dotyczącej obrotu stadem bydła mlecznego przedstawiono wielkości sprzedaży bydła ogółem i w podziale na poszczególne grupy. Analiza liczb zwierząt przewidzianych do sprzedaży ogółem i w poszczególnych grupach za lata 2017-2021 wykazała, że wielkości te były porównywalne i wynosiły, w sztukach (w tym krów): w 2017 r. 653 (180); w 2018 r. 668 (181); w 2019 r. 634 (189); w 2020 r. 676 (180) oraz w 2021 r. 750 (230), po korekcie planu 755 (230).

(akta kontroli str. 620-622, 663-664, 682-683, 714, 731-732, 765,766, 782-783, 816, 817, 827-829, 861, 862, 876-878, 910, 911)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że ilości sprzedaży żywca wołowego, wyliczane są automatycznie³⁸ przez program udostępniony w przez KOWR. *Nie mamy też możliwości ingerencji w te wyliczenia i w związku z tym nie mamy wpływu na te założenia w poszczególnych latach. W związku z tym nie jesteśmy w stanie określić dlaczego w roku 2020 nastąpił nagły wzrost zaplanowanej sprzedaży żywca wołowego, mimo niezalozonego znaczącego wzrostu liczby sprzedanych sztuk w tabelach uzupełnianych naszymi danymi obrotu stada. Możemy jedynie zakładać, że wystąpił jakiś błąd zaprogramowanej w dokumencie formule wyliczającej ten współczynnik. Nie ma to też wpływu na dalsze założenia biznesplanu, ponieważ faktyczną sprzedaż określamy w tabeli nr 10 biznesplanu w odniesieniu do przygotowanych obrotów stada.*

(akta kontroli str. 22-106, 216-221)

W biznesplanach Spółka zaplanowała sprzedaż: 17 koni w 2017 r.; 15 w 2018 r.; 11 w 2019 r.; 18 w 2020 r. oraz 23 konie w pierwotnym planie na 2021 r. i 12 - po korekcie biznesplanu dokonanej po trzech kwartałach 2021 r. (zatwierdzonej uchwałą Nadzwyczajnego Zgromadzenie Wspólników Spółki³⁹ z 22 listopada 2021 r.). Liczby sprzedanych koni w badanych latach przedstawiały się natomiast następująco: 25 w 2017 r.⁴⁰; 23 w 2018 r.; 14 w 2019 r.; 13 w 2020 r. i 15 w 2021 r., z tego koni małopolskich odpowiednio: 14; 15; 9; 8 i 11, a sportowych: 11; 8; 5; 5 i 4. W pierwotnym biznesplanie na 2021 r., zaplanowano sprzedaż 23 koni ras szlachetnych (półkrwi) bez podziału na konie ras hodowanych w Stadninie, tj. koni małopolskich i koni sportowych. W opisie nie podano powodów zaplanowania wzrostu sprzedaży w porównaniu do lat 2019-2020 (sprzedano odpowiednio 14 i 13 koni). W korekcie biznesplanu dokonanej po trzech kwartałach 2021 r., zmniejszono plan sprzedaży koni do 12 sztuk (bez podziału na rasy hodowane w Stadninie), uzasadniając powyższe tym, że liczba planowanych do sprzedaży koni była zbliżona do wykonania roku 2020.

(akta kontroli str. 531, 622, 664, 683, 715, 732, 766, 783, 817, 829, 862, 878, 911)

W Spółce obowiązywały regulacje wewnętrzne dotyczące zasad sprzedaży jałówek cielnych i krów pierwiastek do dalszej hodowli. Stadnina przeznaczala do sprzedaży nadwyżkę jałówek, które pozostawały po zaspokojeniu potrzeb na remont stada własnego. W regulaminie sprzedaży jałówek cielnych i krów pierwiastek hodowlanych⁴¹, wskazano kryteria i zasady jakimi kierowano się przy wyborze do sprzedaży jałówek lub pierwiastek. W pierwszej kolejności do sprzedaży przeznaczano jałówki będące mieszańcami phf z innymi rasami, o niższej wartości hodowlanej i sztuki rokujące najsłabsze zacielenia (pozostawiano sztuki sprawdzone pod względem łatwości zacielenia) oraz sztuki z wydajnością dzienną mleka poniżej 35 litrów. W regulaminie podano, że cena materiału hodowlanego jest zmienna

³⁸ Z wykorzystaniem zablokowanych formuł.

³⁹ Dalej: NZW.

⁴⁰ Ponadto w 2017 r. sprzedano cztery inne konie: dwa kuce i dwa konie (bez pochodzenia).

⁴¹ Regulamin sprzedaży jałówek cielnych i krów pierwiastek do dalszej hodowli oraz regulamin sprzedaży krów na rzeź, podpisany przez Prezesa Zarządu bez daty sporządzenia.

i uwarunkowana aktualną w danej chwili sytuacją rynkową. Lista jałówek i krów pierwiastek do sprzedaży do dalszej hodowli, zatwierdzana była przez komisję powołaną przez Prezesa Zarządu.

Na podstawie próby⁴² stwierdzono, że w Stadninie prawidłowo dokonywano wyceny zwierząt na sprzedaż, uzyskiwane ceny odpowiadały cenom obowiązującym na rynku. Do każdej faktury sprzedaży załączano umowę sprzedaży oraz kwit rozchodu inwentarza żywego. Żadna ze sprzedanych jałówek hodowlanych nie została sprzedana poniżej ustalonej wartości księgowej.

(akta kontroli str. 924, 526, 663, 714, 765, 876, 861, 910, 1136-1218)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że mniejsze liczby sprzedanych jałówek hodowlanych od zaplanowanych w biznesplanach wynikały ze zmian zapotrzebowania rynku. *Na przełomie lat 2017-2021 zmienił się rynek zapotrzebowania na materiał hodowlany. Większa część klientów woli kupić krowę pierwiastkę niż jałówkę cielną. Dlatego też dostosowaliśmy się do rynku zbytu i od 2018 r. wprowadziliśmy sprzedaż pierwiastek, kosztem ograniczenia ilości sprzedanych jałówek cielnych. Niestety otrzymywane przez nas od nadzoru tabele do biznesplanu nie uwzględniają miejsca na wpis założonych do sprzedaży pierwiastek. W związku z tym przyjęliśmy założenie, że całą pulę sztuk wyznaczonych do sprzedaży do dalszej hodowli w biznesplanie wpisujemy w sprzedaż jałówek cielnych do dalszej hodowli. Natomiast w sprawozdaniach hodowlanych są one rozbite na dwie oddzielne rubryki, tj. liczba sprzedanych krów do hodowli i liczba sprzedanych jałowic cielnych. Po zsumowaniu tych rubryk osiągamy zaplanowany na lata 2018-2020 cel. W roku 2021 sprzedano mniej jałówek niż założono ze względu na brak rynków zbytu zainteresowanego zakupem jałówek cielnych. Fakt ten wiążemy z wahlwym rynkiem mleka oraz znacznym wzrostem w ostatnich latach kosztów produkcji mleka, a co za tym idzie spadku opłacalności tej produkcji.*

(akta kontroli str. 1088, 1092, 1093)

W okresie objętym kontrolą, przeglądy hodowlane koni w Stadninie przeprowadzane były raz w roku, w oparciu o wytyczne zawarte w strategicznym programie hodowli koni. Wyjątkiem było nieprzeprowadzenie przeglądu w 2020 r. w związku z pandemią COVID-19 i zaleceniami KOWR dotyczącymi ograniczenia wyjazdów służbowych, narad, szkoleń, targów, spotkań i konferencji. W związku z tym Stadnina w październiku 2020 r. przesała do KOWR - Departamentu Nadzoru Właścicielskiego nad Spółkami, wykaz koni przewidzianych do przeglądu.

Przeglądy zostały przeprowadzone 29 czerwca 2017 r., 17 października 2018 r., 8 października 2019 r. i 22 czerwca 2021 r. Każdorazowo przewodniczącym komisji ds. przeglądu, był pracownik Zespołu Nadzoru Właścicielskiego KOWR, a członkiem komisji pracownik Stadniny odpowiedzialny za hodowlę koni. W latach 2019 i 2021, zgodnie z wymogami zapewnienia odpowiedniego składu osobowego komisji⁴³, w jej pracach brał udział Prezes Zarządu. W latach 2017 i 2018 w pracach komisji nie uczestniczył Prezes Zarządu Spółki, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W latach 2018, 2019 i 2021 w pracach komisji przeglądów hodowlanych koni brał udział również przedstawiciel Śląsko-Opolskiego Związku Hodowców Koni.

W protokołach z przeglądów zamieszczano: a/ wykazy koni do wycofania ze stada hodowlanego z podaniem szczegółowego uzasadnienia przyczyn wycofania, którymi

⁴² Obejmującej 10 transakcji sprzedaży jałówek hodowlanych, po jednej o najwyższej wartości i najniższej wartości, w każdym roku okresu objętego kontrolą.

⁴³ W załączniku nr III do strategicznego programu hodowli koni, *Zasady przeprowadzania przeglądów*, podano, że: *Przeгляд przeprowadza Komisja, której przewodniczy pracownik Zespołu Nadzoru Właścicielskiego ANR, a członkami są osoby Zarządu Spółki oraz obowiązkowo pracownik Spółki odpowiedzialny za dział hodowli koni.*

były najczęściej wady budowy i trudności z rozrodem; b/ wykazy koni włączonych do stada hodowlanego.

W protokołach z przeglądów ograniczono się do wyszczególnienia koni wycofanych ze stada podstawowego i przeniesionych do stada obrotowego oraz koni włączonych do stada podstawowego⁴⁴, nie odnosząc się do pozostałych elementów zawartych w strategicznym programie hodowli koni, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1825-1841)

Zasadniczymi przesłankami decydującymi o wyłączeniu ze stada hodowlanego były niezadawalająca wartość użytkowa, brak standardu, wady budowy, słabe wyniki rozrodu, słaba produktywność, trudności z żrebiem, wiek oraz wadliwa budowa kończyn przednich. W protokole z przeglądu koni z 22 czerwca 2021 r. dla pięciu koni – trzech klaczy i dwóch ogierów (pozycje 5; 6; 7; 10 i 11 wykazu), komisja jako powód wycofania, podała *brak możliwości kwalifikacji do księgi stadnej*.

(akta kontroli str. 1825-1841)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że powodem wybrakowania jednej klaczy był brak, na czas przeprowadzania przeglądu, wskazania ojca klaczy (zidentyfikowano ojca i klacz była w stadzie). W przypadku pozostałych powodem braku możliwości kwalifikacji do księgi stadnej, było natomiast użycie niewłaściwego ogiera do ich krycia, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1825-1841)

W Stadninie nie ustalono, w formie dokumentu, wewnętrznych zasad dokonywania oceny użytkowej koni, poprzez przyjęcie mierników i wskaźników efektów prac hodowlanych oraz ustalenie oczekiwanego ich poziomu. Konie hodowane w Spółce poddawane były ocenie wartości użytkowej poprzez udział w próbach dzielności, treningach wyścigowych i udział w gonitwach płaskich na torze wyścigowym. Próbom dzielności w poszczególnych latach poddane zostały następujące liczby koni: w 2017 r. - cztery klacze w próbach polowych; w 2018 r. - żaden koń, w 2019 r. dwa ogiery zostały zakwalifikowane do zakładu treningowego, a jeden sprzedany do stada ogierów. W latach 2020 i 2021 żaden koń nie uczestniczył w próbach dzielności.

W latach 2017, 2019, 2020 i 2021, żaden koń ze Stadniny nie brał udziału w gonitwach płaskich na torze wyścigowym. W 2018 r. dwie klacze brały natomiast udział w pięciu gonitwach (zwyciężając w dwóch gonitwach i uzyskując wygraną 11,3 tys. zł). Ponadto konie ze Stadniny startowały w zawodach sportowych koni, w tym w Mistrzostwach Polski Młodych Koni oraz imprezach zagranicznych. W 2017 r. w zawodach tej rangi startowało osiem koni, w 2018 r. 12, w 2019 r. dziewięć, a w 2020 r. i w 2021 r. 15 koni.

(akta kontroli str. 1338-1503)

W Stadninie nie ustalono zasad i stawek dotyczących dzierżawy ogierów do pobrania nasienia i nie sporządzono kalkulacji wyliczenia wartości odpłatności za pobierane nasienie.

W okresie objętym kontrolą Stadnina wydzierżawiła tylko jednego konia (ogiera Dżagas rasy małopolskiej) Spółce Stado Ogierów w Łącku Sp. z o.o. w celu pobrania 23 porcji nasienia na potrzeby tej Stadniny⁴⁵. Z tytułu dzierżawy ogiera i sprzedaży nasienia ustalono odpłatność w kwocie 6,7 tys. zł, którą Stadnina Ogierów w Łącku uregulowała 27 lipca 2017 r. W umowie zobowiązano Dzierżawcę do powiadomienia Stadniny o każdym urazie, chorobie lub niepożądanym zachowaniu konia oraz do ponoszenia kosztów lekarsko-weterynaryjnych po

⁴⁴ Przeglądy selekcyjne.

⁴⁵ Umowa dzierżawy z 11 lipca 2017 r.

uprzednim uzgodnieniu ze Stadnią formy leczenia. Dzierżawca zastrzegł w umowie, że nie odpowiada za choroby konia lub jego padnięcie wynikające z przyczyn przez siebie niezawinionych, jak też nie ponosi odpowiedzialności za urazy, kontuzje niewynikające z nieprawidłowego użytkownika konia.

(akta kontroli str. 935, 936)

Na podstawie analizy wybranych do kontroli dokumentacji dziesięciu transakcji sprzedaży koni dokonanych przez Spółkę w latach 2017-2021⁴⁶ stwierdzono, że Spółka nie opracowała własnych zasad i warunków sprzedaży koni i kierowała się wytycznymi wskazanymi w strategicznym programie hodowli koni. Zarząd Spółki, zgodnie z zasadami zawartymi w tym programie, powołał komisję ds. wyceny koni, w skład której wszedł m.in. hodowca koni (w skład komisji nie wchodził Prezes Spółki). Powołano również stałą komisję ds. rozpatrywania i wyboru ofert oraz przeprowadzania przetargów na sprzedaż koni. Wykazy koni przeznaczonych do sprzedaży zamieszczane były na stronie internetowej Spółki, a uzyskane ze sprzedaży ceny były wyższe lub co najmniej równe wycenie komisji⁴⁷. Protokoły wyceny koni na sprzedaż zawierały istotne elementy uzasadniające zaproponowaną cenę konia, pozwalające obiektywnie ustalić na podstawie jakich cech ją ustalono. W okresie objętym kontrolą Spółka sprzedała łącznie 94 koni⁴⁸.

(akta kontroli str. 1865-1921b)

Spółka nie dokonywała sprzedaży koni ze stada podstawowego (hodowlanego), uzyskała natomiast zgodę Departamentu Nadzoru Właścicielskiego nad Spółkami KOWR na sprzedaż 15 koni zarodowych.

(akta kontroli str. 532, 533, 1856-1864)

W poszczególnych latach badanego okresu w biznesplanach Spółki założono następującą liczbę koni przeznaczonych do sprzedaży: 17 w 2017 r.; 15 w 2018 r.; 11 w 2019 r.; 18 w 2020 r. i 12 w 2021 r. W tym okresie sprzedano natomiast odpowiednio: 29; 23; 14; 13 i 15 koni.

(akta kontroli str. 622, 683, 732, 783, 829)

Spółka w latach 2017-2021 uzyskała następujące przychody z hodowli koni:
a/ w 2017 r. 93,8 tys. zł (rasa małopolska), 134,0 tys. zł (polski koń sportowy), 6,6 tys. zł (konie inne);
b/ w 2018 r. 146,0 tys. zł (rasa małopolska), 91,5 tys. zł (polski koń sportowy);
c/ w 2019 r. 141,0 tys. zł (rasa małopolska), 90,5 tys. zł (polski koń sportowy);
d/ w 2020 r. 110,5 tys. zł (rasa małopolska), 229,8 tys. zł (polski koń sportowy);
e/ w 2021 r. 161,5 tys. zł (rasa małopolska), 52,7 tys. zł (polski koń sportowy).
Średnia cena ze sprzedaży jednego konia (zarówno rasy małopolskiej, jak i polskiego konia sportowego), nie miała związku z łączną liczbą sprzedawanych w danym roku koni.

(akta kontroli str. 532)

Stadnia świadczyła usługi najmu stanowisk boksowych dla koni dla następującej liczby koni: pięciu w 2017 r.; siedmiu w 2018 r.; dziesięciu w 2019 r.; ośmiu w 2020 r. i sześciu w 2021 r. Na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej wybranych do badania pięciu umów⁴⁹ stwierdzono, że dla potrzeb ustalenia stawki czynszu najmu stanowiska boksowego, sporządzano kalkulację kosztów, uwzględniającą: koszt dziennej obsługi konia, koszt paszy i koszt wynajęcia miejsca

⁴⁶ W tym pięć o najwyższej i pięć o najniższej wartości.

⁴⁷ Nie sprzedawano koni poniżej cen ewidencyjnych lub wartości księgowej.

⁴⁸ Jeden nabywca kupił 12 koni, jeden 11 koni, jeden cztery, trzech kupiło po trzy konie, sześciu nabyło po dwa konie.

⁴⁹ Po jednej obowiązującej w każdym z badanych lat. W związku z nie zawarciem umowy w 2017 r., do badania włączono umowę zawartą w 2016 r. Umowa zawarta 9 czerwca 2018 r. dotyczyła utrzymania konia pracownika stajni, który zgodnie z przyjętą zasadą nie opłacał robocizny, którą wykonywała osobiście.

(boksu). Kalkulacja dziennego pobytu konia wyliczana była na podstawie obowiązujących elementów kosztowych⁵⁰ i miała zastosowanie do wszystkich umów zawieranych w danym okresie. W umowach strony przewidziały możliwość zmiany uzgodnionego sposobu obliczenia należnego wynagrodzenia w przypadku zmiany warunków finansowo-ekonomicznych, w tym zmiany cen produktów rolnych lub wynagrodzenia obsługi. W okresie objętym kontrolą Stadnina nie dokonywała zmian stawek za pobyt koni, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W treści umów na oddanie do używania stanowiska boksowego, oraz obsługi codziennej konia Stadnina zobowiązała się do stosowania norm żywnościowych obowiązujących w tej jednostce oraz zapewnienia opieki weterynaryjnej. Stadnina nie ponosiła ryzyka uszczerbku na zdrowiu konia będącego następstwem przebytej choroby, a najemca mógł dokonać ubezpieczenia konia, o czym winien zawiadomić wynajmującego stanowisko boksowe.

W okresie organizowanych zawodów utrzymywano też na terenie Stadniny konie uczestniczące w zawodach oraz wynajmowano miejsca dla koni będących własnością jej pracowników. W umowach na pobyt koni pracowników Stadniny stosowano upust polegający na braku naliczania kosztów związanych z obsługą konia. Nie stwierdzono przypadków bezumownego i/lub nieodpłatnego utrzymywania obcych koni na terenie Stadniny.

Przychody z tytułu najmu stanowisk boksowych dla koni oraz z tytułu opłat wnoszonych przez uczestników zawodów za miejsca pobytu koni, wyniosły w poszczególnych latach badanego okresu: 43,3 tys. zł; 64,1 tys. zł; 57,4 tys. zł; 36,3 tys. zł i 61,5 tys. zł.

Jednostkowy przypadek zwłoki w podjęciu działań zmierzających do uregulowania zaległości w kwocie 62,4 tys. zł z tytułu utrzymywania przez Spółkę dwóch koni, opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 937-971)

Spółka prawidłowo prowadziła dokumentację hodowlaną oraz przekazywała do KOWR sprawozdania wymagane załącznikiem nr II do strategicznego programu hodowli koni, w tym imienny wykaz koni na dzień 1 stycznia każdego roku, sprawozdanie z wyźrebień i sezonu stanówkowego oraz plany stanowienia klaczy.

(akta kontroli str. 1018, 1676-1681)

Stadnina prowadząc działania promocyjne w zakresie hodowli zwierząt, zamieszczała reklamy w prasie lokalnej oraz mediach, umieszczała informacje w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej. Stadnina prowadziła promocję Spółki również poprzez:

a/ udziały w wystawach zwierząt, pokazach, dożynkach, m.in. w XXVIII Krajowej Wystawie Zwierząt Hodowlanych w Poznaniu, Cavaliadzie Tour Lublin w latach 2017-2018, Cavaliadzie Poznań w latach 2017-2019 oraz w 2021 roku, X Ogólnopolskiej Wystawie Bydła Hodowlanego Szepietowo w 2018 r., Narodowym Pokazie Koni Czystej Krwi Arabskiej w Janowie Podlaskim w 2019 r., Gali „Laury umiejętności i kompetencji” w latach 2019, 2020, a także dożynkach jasnogórskich organizowanych przez Ministerstwo Rolnictwa;

b/ wykonanie szeregu różnorodnych materiałów i gadżetów promocyjnych z logo Stadniny, które wykorzystane były w trakcie wystaw i targów, jak też w ramach promocji koni na rynku chińskim;

c/ organizację zawodów konnych w Zakładzie Chocim w latach 2017-2021;

d/ udział w zawodach konnych⁵¹, m.in. Jaroszkówka, 9-11 czerwca 2017 r. - Mistrzostwa Polski Młodych Jeźdźców, eliminacjach Pucharu Polski, krajowych

⁵⁰ M.in. wynagrodzenia pracowników obsługi, ubezpieczeń społecznych, podatków, cen produktów rolnych.

⁵¹ Udział w latach 2017-2021 w 46 zawodach.

zawodach WKKW, halowych zawodach regionalnych w skokach przez przeszkody oraz Mistrzostwach Polski Młodych Koni w skokach przez przeszkody;
e/ współpracę patronacką z Telewizją Polską Oddział w Opolu, w zakresie promocji zawodów i sportów konnych w programie Kurier Opolski TVP;
f/ współpracę z Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym Oddział Sudetów Wschodnich przy organizacji w latach 2017-2019 Rajdu Maluchów, imprezy cyklicznej z ponad 30-letnią tradycją.
Koszty poniesione przez Spółkę 2017-2021 na prowadzenie opisanych wyżej działań promocyjnych wyniosły 107,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 975-979)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak uwzględnienia w trzech umowach dotyczących oddania w używanie stanowisk boksowych dla koni oraz ich codziennej obsługi wzrostu kosztów obsługi i utrzymania koni ponoszonych przez Spółkę.

W wyniku badania dokumentacji czterech zawartych przez Spółkę, w okresie objętym kontrolą, umów⁵² stwierdzono, że w związku z wzrostem elementów kosztowych⁵³ stawka miesięczna pobytu konia w Stadninie wzrosła z 630,81 zł⁵⁴, do 700,37 zł⁵⁵. Tym samym miesięczny koszt wynajęcia boksu, obsługi i utrzymania konia, był wyższy w 2021 r. o 70,27 zł w porównaniu do kosztu w 2016 r. Pomimo zawarcia w treści ww. umów zapisu o możliwości zmiany wysokości czynszu w przypadku zmian warunków ekonomiczno-finansowych, Spółka nie skorzystała z tego uprawnienia, co zdaniem NIK było działaniem niegospodarnym. Łączna kwota niezyskanych dochodów wskutek braku aktualizowania wysokości czynszu przewidzianego w trzech umowach⁵⁶, wyniosła 2,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 937-971)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że ograniczona ilość boksów do wynajęcia powoduje indywidualne podchodzenie do każdego wynajmu. Dlatego też z wynajęcia u nas boksów korzystają głównie osoby bezpośrednio (pracownicy) lub pośrednio (sympatycy lub członkowie klubu) związane ze Stadniną lub klubem sportowym działającym przy Stadninie tj. LKJ OLIMP Prudnik. Wszystkie te osoby są mocno zaangażowane, oczywiście społecznie w działalność klubu, są zaangażowani np. w przygotowania do zawodów konnych organizowanych na naszych obiektach, uczestniczą też jako obsługa w tych zawodach. Reprezentują też nasz klub na swoich koniach nie tylko na zawodach organizowanych w Prudniku-Chocimiu, ale również na terenie województwa i całego kraju, nie pobierając za to jakichkolwiek profitów. Należy również stwierdzić, iż pomimo że w umowach wynajmujący boksy mają naliczaną obsługę ich koni przez naszych pracowników, ta bardzo często faktycznie oni sami taką obsługę wykonują. Ogólnie mówiąc w zasadzie wszyscy korzystający u nas z hotelowania koni są związani zawodowo lub emocjonalnie z naszą stadniną i klubem, swoimi działaniami przyczyniają się do promowania stadniny i klubu, i w związku z tym stwierdziliśmy, że korzyści wynikające z takich faktów są znacznie większe, niż zwiększanie (aneksowanie) odpłatności za wartości hotelowanie koni.

(akta kontroli str. 1924)

⁵² Tj. 1) z 5 sierpnia 2016 r.; 2) z 29 czerwca 2018 r.; 3) z 1 kwietnia 2019 r.; 4) z 30 października 2020 r. i 5) z 1 lutego 2021 r.

⁵³ Wynagrodzenia pracowników obsługi i pochodnych od wynagrodzeń oraz kosztów utrzymania koni. Wg kalkulacji z sierpnia 2016 – 630,81 zł, z czerwca 2018 – 649,99 zł, z października 2020 r. – 677,95 zł.

⁵⁴ Wg kalkulacji do umowy zawartej 5 sierpnia 2016 r.

⁵⁵ Wg kalkulacji do umowy zawartej 1 lutego 2021 r.

⁵⁶ Umowa zawarta 29 czerwca 2018 r. dotyczyła konia pracownika Stadniny, do której nie naliczono kosztów obsługi konia, którą wykonywał ją osobiście.

2. Nierzetelne sporządzanie dokumentacji z przeprowadzonych w latach 2017, 2018, 2019 oraz 2021 przeglądów hodowlanych koni.

Dokumentacja z przeprowadzonych w ww. latach przeglądów ograniczona została do sporządzenia wykazów koni przeniesionych ze stada podstawowego do stada obrotowego lub włączonych do stada podstawowego. Tym samym pominięto, wskazane w załączniku nr III do strategicznego programu hodowli koni⁵⁷, elementy dotyczące m.in. oceny stanu kondycji i pielęgnacji koni w Stadninie, czy oceny przychówku – źrebiąt urodzonych w danym roku i młodzieży starszej.

(akta kontroli str. 1825-1841)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że w trakcie przeglądów hodowlanych ocena stanu koni w poszczególnych grupach wiekowych, a także ocena realizacji założeń programów hodowlanych jest omawiana na bieżąco ustnie przy każdym koniu indywidualnie. Dzięki temu ocena ta jest szczegółowa i na bieżąco przedstawiana, przez co nie tylko komisja, ale i zaproszeni goście oraz wolni słuchacze mogą zapoznać się z efektami pracy Stadniny. Jednocześnie, w trakcie przeglądów, nie odnotowano specjalnych zastrzeżeń co do oceny stanu koni hodowlanych, młodzieży, a także realizacji założeń programów hodowlanych. Ponadto doceniono, że konie są zadbane, we wzorowej kondycji i w bardzo dobrym stanie zdrowotnym, a także zauważono dobre rokowania młodzieży na przyszłość.

(akta kontroli str. 1929)

3. Brak udziału Prezesa Zarządu Spółki w pracach komisji ds. przeglądów hodowlanych koni w dniu 29 czerwca 2017 r. i 17 października 2018 r., co stanowiło naruszenie zasad przeprowadzania przeglądów określonych w załączniku nr III do strategicznego programu hodowli koni.

Zgodnie z pkt 2 ww. załącznika *Przeгляд przeprowadza Komisja, której przewodniczy pracownik Zespołu Nadzoru Właścicielskiego ANR, a członkami są osoby Zarządu Spółki oraz obowiązkowo pracownik Spółki odpowiedzialny za dział hodowli koni.*

(akta kontroli str. 1825-1841)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że w związku ze złym stanem zdrowia nie mógł uczestniczyć w pracach komisji ds. przeglądów hodowlanych, jednakże ustnie upoważnił do uczestniczenia w pracach Komisji jako swoich przedstawicieli pracowników Spółki, m.in. głównego specjalistę ds. hodowli koni.

(akta kontroli str. 1928)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że zasady przeprowadzania przeglądów określone w ww. załączniku nr III nie przewidywały możliwości przeprowadzenia przeglądu hodowlanego koni bez udziału *osoby Zarządu Spółki.*

4. Nieterminowa realizacja przez Spółkę obowiązków sprawozdawczych.

W okresie objętym kontrolą, Stadnina przekazała do KOWR pięć sprawozdań dotyczących hodowli koni, z naruszeniem terminów określonych w załączniku nr II do strategicznego programu hodowli koni. I tak:

- a) wykaz koni na dzień 1 stycznia 2021 r. przesłano 4 marca 2021 r., pomimo terminu określonego do 20 stycznia danego roku;
- b) sprawozdania z wyźrebień i sezonu stanówkowego w latach 2020 oraz 2021. przesłano odpowiednio 15 października 2020 r. i 6 października 2021 r., pomimo terminu wyznaczonego do 30 września danego roku.

⁵⁷ Zasady przeprowadzania przeglądów.

c) plany stanowienia klaczy na 2018 r. oraz 2019 r. przesłano odpowiednio 20 lutego 2018 r. i 15 lutego 2019 r., pomimo terminu wyznaczonego do 31 stycznia.

(akta kontroli str. 164, 1018)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że wszystkie wymagane sprawozdania dotyczące hodowli koni były wysyłane do KOWR, a występujące opóźnienia wynikały z przyczyn losowych np. choroba pracownika, lub spiętrzenie prac związanych ze sporządzaniem innych sprawozdań.

(akta kontroli str. 1963)

5. Niezasadne odstępianie przez Spółkę od złożenia odwołania od decyzji ARiMR w sprawie przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej⁵⁸, co świadczy o braku należytej rzetelności działań.

Spółka w latach 2017 i 2018, otrzymała płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne w kwotach niższych o odpowiednio: 1,6 tys. zł i 3,2 tys. zł, z uwagi na brak uwzględnienia przez ARiMR zgłoszonej uprzednio przez Spółkę do OT ARiMR w Prudniku zmiany krów w stadzie⁵⁹. Spółka nie odwołała się od decyzji ARiMR, gdyż, jak wyjaśnił Prezes Zarządu, *skoro wszystkie zgłoszone zamiany krów dokonano w terminie i spełniały one wymogi formalne uznano, że płatności zostały naliczone do wszystkich zadeklarowanych krów i nie zwrócono uwagi na zmniejszenie płatności. Dokładne zapoznanie się z decyzją ARiMR z 2018 r. wykazało jednak, że kwota płatności została niezasadnie zmniejszona, ale upłynął już termin na złożenie odwołania.*

(akta kontroli str. 22-106, 216-221)

6. Zwłoka w podejmowaniu przez Spółkę działań w celu dochodzenia zaległości tytułu oddania w używanie stanowisk boksowych dla dwóch koni oraz ich codziennej obsługi.

Pomimo braku terminowego uregulowania należności z ww. tytułu za okres od września 2015 r. do października 2019 r., dopiero w dniu 23 kwietnia 2021 r., tj. w trakcie kontroli NIK, wysłane zostało do dłużnika wezwanie do zapłaty kwoty 62,7 tys. zł (wezwanie zostało zwrócone do Spółki z adnotacją, że adresat zmienił adres). Odsetki od zaległej kwoty na 10 czerwca 2022 r. wynosiły 29,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 1682, 1943-1957)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że Spółka *powierzyła dochodzenie należności od firmy MJT radcy prawnemu Spółki, który wystosował w 2021 r. stosowne wezwanie zapłaty żądanej kwoty 62,7 tys. zł pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Obecnie w związku z tym, że w Spółce nastąpiła zmiana osób świadczących pomoc prawną dokumenty niezbędne do złożenia pozwu zostały przekazane nowym pełnomocnikom, którzy niezwłocznie dokonają analizy materiałów i przygotowują pozew sądowy.*

(akta kontroli str. 1979)

7. Pokrycie czterech klaczy hodowlanych koni sportowych ogierem niedopuszczonym do krycia klaczy tej rasy koni.

W protokole z przeglądu koni z 22 czerwca 2021 r. dla czterech koni – dwóch klaczy i dwóch ogierów (pozycje 6; 7; 10 i 11 wykazu), komisja jako powód wycofania ze stada hodowlanego, podała *brak możliwości kwalifikacji do księgi stadnej. Powyższe*

⁵⁸ Decyzja nr 0229-2018-001548 w sprawie przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych (PROW 2014-2020) z 28 maja 2018 r. i nr 0229-2019-001048 w sprawie jak wyżej, z 29 marca 2019 r.

⁵⁹ Zmiana wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych z 24 kwietnia 2017 r. i 28 maja 2018 r.

spowodowane było pokryciem klaczy (matek ww. koni) przez ogiera Albacin, który nie został dopuszczony do krycia klaczy rasy koń sportowy⁶⁰.

(akta kontroli str. 1825-1841, 1996)

Prezes Zarządu w złożonych wyjaśnieniach potwierdził, że w sezonie 2019 r. ogier Albacin został użyty w Stadninie również do krycia klaczy rasy koń sportowy, o pochodzeniu małopolskim. Stwierdził też, że główny specjalista ds. hodowli koni nie zwrócił uwagi na obostrzenia licencyjne ogiera ograniczające krycie jedynie do klaczy rasy małopolskiej, a z pracownikiem tym umowa o pracę została rozwiązana.

(akta kontroli str. 1993-1995)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Spółki w zakresie hodowli bydła, wskazując przede wszystkim na wzrost wyników użyteczności mlecznej oraz pozostałych parametrów produkcyjno-handlowych. Stadnina nie utrzymywała jednakże minimalnej liczby 35 klaczy stada hodowlanego wskazanej w strategicznym programie hodowli koni, co wynikało m.in. z okoliczności nienależnych od kontrolowanej jednostki. Ponadto stwierdzono m.in. przypadki nierzetelnego sporządzania dokumentacji z przeglądów hodowlanych koni, jak też pokrycia klaczy ogierem niedopuszczanym do krycia koni rasy koń sportowy.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Gospodarka finansowa i majątkowa spółki

W latach 2017-2021 przychody Spółki ze sprzedaży produktów w ramach działalności podstawowej wyniosły: w 2017 r. - 19 475 tys. zł, w 2018 r. - 21 632 tys. zł, w 2019 r. - 20 725 tys. zł, w 2020 r. - 19 897 tys. zł, w 2021 r. - 24 940 tys. zł. W biznesplanach Spółki na lata objęte kontrolą wyodrębniono planowane przychody z produkcji zwierzęcej. W zakresie przychodów ze sprzedaży mleka założono na 2017 r. 8 387,8 tys. zł, a osiągnięto 9 836,6 tys. zł, na 2018 r. odpowiednio 8 643,6 tys. zł i 9 819,3 tys. zł, na 2019 r. 9 121,0 tys. zł i 9 407,9 tys. zł, na 2020 r. 9 762,7 tys. zł i 10 135,0 tys. zł, a na 2021 r. 11 403,4 tys. zł i 11 751,8 tys. zł.

W odniesieniu do przychodów ze sprzedaży żywca wołowego założono na 2017 r. 569,1 tys. zł, a osiągnięto 754,7 tys. zł, na 2018 r. odpowiednio 665,8 tys. zł i 883,8 tys. zł, na 2019 r. 857,2 tys. zł i 725,9 tys. zł, na 2020 r. 876,2 tys. zł i 801,0 tys. zł, a na 2021 r. 965,7 tys. zł i 870,4 tys. zł.

W odniesieniu do przychodów ze sprzedaży koni założono na 2017 r. 148,0 tys. zł, a osiągnięto 217,0 tys. zł, na 2018 r. odpowiednio 98,0 tys. zł i 219,9 tys. zł, na 2019 r. 80,0 tys. zł i 214,3 tys. zł, na 2020 r. 234,0 tys. zł i 315,0 tys. zł, a na 2021 r. 144,0 tys. zł i 198,3 tys. zł.

Przychody netto Spółki wzrosły z 19 475 tys. zł w 2017 r. do 24 940 tys. zł w 2021 r., tj. o 28,06%.

(akta kontroli str. 538, 540, 620-622, 682-683, 782-783, 828-829, 877-878)

W biznesplanach na lata 2017-2021 Spółka nie wyodrębniała osobnych kosztów z tytułu hodowli zwierząt gospodarskich. Ogólna struktura kosztów Spółki, w latach objętych kontrolą, nie ulegała znacznym zmianom.

(akta kontroli str. 602-862)

⁶⁰ Na stronie internetowej PZHk (<https://rejstry.pzhk.pl/ogiere-xx-oo.html>) wskazano, że ogier Albacin nie został dopuszczony do krycia klaczy koni rasy koń sportowy, a jedynie do krycia klaczy rasy małopolskiej.

W sprawozdaniach finansowych Spółki za każdy rok z okresu objętego kontrolą, wykazywano zysk⁶¹, w wysokości: w 2017 r. - 2 185 tys. zł, w 2018 r. - 1 739 tys. zł, w 2019 r. - 112 tys. zł, w 2020 r. - 520 tys. zł, a w 2021 r. - 3 714 tys. zł. Pomiędzy rokiem 2017 a 2021 Spółka zwiększyła zysk brutto o 1 529 tys. zł, tj. o 69,9%.

(akta kontroli str. 538)

Prezes Zarządu, w odniesieniu do wysokości zysku brutto Spółki w 2019 r. wyjaśnił, że w roku 2019 osiągnięto większe dochody z produkcji roślinnej, dzięki lepszym plonom i cenom, to jednak dochody z produkcji mleka były niższe o ok. 400 tys. zł pomimo podobnej wydajności, gdyż średnia cena mleka spadła z 1,49 zł w roku 2018 do 1,43 zł w roku 2019. Różnica w osiągniętym zysku w 2019 r. w kwocie 112 tys. zł. w stosunku do zysku w kwocie 1 739 tys. zł osiągniętego w 2018 r. wynikała z następujących przyczyn: 1) w 2019 r. nastąpiło znaczne zmniejszenie zapasów w stosunku do 2018 r. (mniejsze zapasy zbóż i mniejsze zapasy materiałów, głównie nawozów), co ma obraz w pozycji zmiana stanu produktów rachunku zysków i strat, a w konsekwencji mniejszej kwocie przychodów ze sprzedaży zrównanych z nimi (różnica ponad 1 100 tys. zł); 2) koszty produkcji w roku 2019 były większe o kwotę ok. 600 tys. zł co wynikało głównie ze wzrostu cen materiałów i energii oraz wzrostu wynagrodzeń.

Odnosząc się do zwiększenia zysku Spółki między rokiem 2020 a 2021, Prezes Zarządu wskazał, że wynikało to z wyjątkowo trudnego dla produkcji roślinnej 2020 r. W okresie wiosennym wystąpiły zarówno susza, jak i przymrozki, które to warunki atmosferyczne łącznie spowodowały znaczne szkody w uprawach ozimych, głównie w rzepaku. Nastąpiła konieczność zaorania części rzepaku, a osiągnięty plon był znacznie poniżej oczekiwań. Ponadto wystąpiła rzadko spotykana plaga myszy polnych głównie w uprawach zbóż i to przełożyło się na ogromny spadek plonowania jęczmienia i pszenicy. W roku 2020 wystąpiła również pandemia Covid-19, której skutki odczuliśmy głównie w produkcji mleka, gdyż w I półroczu 2020 r. ceny mleka poszybowały w dół. Ze względu na powyższe; tj. COVID19 i plagę myszy w trakcie roku 2020 Zarząd podjął następujące decyzje: optymalizacja kosztów we wszystkich działach produkcji; dokonywanie zakupów niektórych środków produkcji z wyprzedzeniem po analizie rynku i korzystnych cenach, co pozwoliło Spółce na zminimalizowanie efektu wzrastających cen; analiza rynku i sprzedaż ziemiopłodów po korzystnych cenach; wynegocjowanie przez Zarząd Spółki wyższej ceny mleka.

(akta kontroli str. 1933-1935)

Zyski netto Spółki z lat objętych kontrolą, zostały przeznaczone na finansowanie inwestycji polegającej na budowie jałownika oraz na rozwój hodowli⁶².

(akta kontroli str. 1937-1940)

Spółka w latach 2017, 2019 oraz w 2020 r. odnotowała stratę ze sprzedaży z działalności podstawowej w wysokości odpowiednio, 37 tys. zł, 1 349 tys. zł i 1 444 tys. zł. W latach 2018 oraz 2021 odnotowano natomiast zysk ze sprzedaży z działalności podstawowej w wysokości odpowiednio, 158 tys. zł oraz 1 476 tys. zł.

(akta kontroli str. 538)

Prezes Zarządu wyjaśnił że, przyczynami strat z działalności podstawowej było: w roku 2017 nieosiągnięcie planowanych dochodów z produkcji roślinnej, głównie ze sprzedaży rzepaku, którego plon był poniżej planowanego, co było spowodowane jego złym przezimowaniem; w roku 2019 m.in. mniejsze od planowanych dochody ze sprzedaży inwentarza żywego oraz ze sprzedaży mleka, pomimo osiągnięcia

⁶¹ Zysk brutto na działalności gospodarczej.

⁶² 2017 r. rozwój hodowli 1 284,7 tys. zł i inwestycje 900 tys. zł; 2018 r. rozwój hodowli 548,1 tys. zł i inwestycje budowa jałownika 1 184 tys. zł; w 2019 i 2020 na budowę jałownika odpowiednio: 112 tys. zł i 519,9 tys. zł.

podobnej wydajności jak w latach poprzednich, wskutek niższych cen, przy jednoczesnym wzroście kosztów zakupu środków do produkcji np. nawozów oraz wzroście wynagrodzeń; w roku 2020 wystąpiło kilka czynników niezależnych od Spółki, które przyczyniły się do strat ze sprzedaży, gdyż np. w produkcji roślinnej wystąpiły zarówno susza, jak i przymrozki, które to warunki atmosferyczne łącznie spowodowały znaczne szkody w uprawach ozimych, głównie w rzepaku. Ponadto wystąpiła plaga myszy polnych oraz pandemia Covid-19 (w I półroczu 2020 r. ceny mleka uległy znacznemu obniżeniu).

(akta kontroli str. 538, 1941-1943)

Na podstawie badania próby wydatków⁶³ stwierdzono, że Spółka dochowała należytej staranności przy wyborze dostawcy, prawidłowo stosowała wewnętrzne procedury⁶⁴, a wydatki zostały należycie udokumentowane. Środki majątkowe zostały prawidłowo ujęte w ewidencji środków trwałych i poprawnie sklasyfikowane. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących powstaniem obowiązku zapłaty odsetek, kar lub opłat dodatkowych. Wszystkie dokumenty zakupu zostały poddane kontroli merytorycznej. Wydatki majątkowe zostały poniesione w sposób gospodarny i były uzasadnione koniecznością realizacji zadań Spółki.

(akta kontroli str. 1733-1821)

W latach 2017-2021 obowiązujące w Spółce zasady wypłaty wynagrodzeń dla Prezesa Zarządu⁶⁵ oraz członka Zarządu⁶⁶, były zgodne z zasadami ustalonymi ustawą z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami⁶⁷. W okresie objętym kontrolą, wynagrodzenie Prezesa Zarządu ustalane były uchwałami NZW Spółki i składało się z wynagrodzenia podstawowego⁶⁸ oraz wynagrodzenia uzupełniającego za rok obrotowy⁶⁹. Wynagrodzenie uzupełniające wypłacone Prezesowi wyniosło 70 tys. zł za 2017 r., 40 tys. zł za 2018 r., 60 tys. zł za 2019 r. i 30 tys. zł za 2020 r. Ponadto, zgodnie z §18 pkt 4 umowy o zarządzanie, Stadnina od 2019 r. opłacała Prezesowi Zarządu składkę ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonywania obowiązków Prezesa Zarządu w łącznej wysokości 28,4 tys. zł⁷⁰. Prezes korzystał też nieopłatnie z samochodu Stadniny w ramach obowiązków służbowych, z możliwością jego wykorzystania do celów prywatnych (odpłatność miesięczna wynosiła 250 zł netto), bez limitu kilometrów (§15 umowy o zarządzanie). Powyższe było zgodne z postanowieniem §1 pkt 2.2. uchwały NZW Spółki z 27 listopada 2017 r.

(akta kontroli str. 975-1017)

W okresie objętym kontrolą Spółka dysponowała gruntami własnymi (wniesionymi aportem) oraz gruntami dzierzawionymi od KOWR i innych podmiotów. Struktura areалу w latach 2017-2021 obejmowała grunty o powierzchni:

⁶³ Obejmującej pięć najwyższych wartościowo wydatków majątkowych z lat 2017-2021.

⁶⁴ Obowiązujący Regulamin przeprowadzenia przetargu sprzedaży i zakupu towarów i usług, sprzętu i innych ruchomości oraz nieruchomości w Stadninie Koni w Prudniku.

⁶⁵ Od 1 grudnia 2016 r. do nadal.

⁶⁶ Od 10 lutego 2016 r. do 12 marca 2017 r.

⁶⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1907.

⁶⁸ Stanowiącego od trzy i półkrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstwo bez wypłat z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

⁶⁹ Uzależnionego od realizacji celów zarządczych Spółki, stanowiącego do 50% wynagrodzenia podstawowego Prezesa Zarządu w poprzednim roku obrotowym.

⁷⁰ Za lata 2019-2020 przy sumie ubezpieczenia 8 mln zł – 10 000 zł, lata 2020-2021 przy sumie ubezpieczenia 6 mln zł; za okres od marca do listopada 2021 r. i sumie ubezpieczenia 4 mln zł – 3 513,97 zł i od 1 grudnia 2021 r. do 31 maja 2023 r. przy sumie ubezpieczenia 6 mln zł – 4 862,06 zł.

a/ w 2017 r. – 39,12 ha gruntów własnych, 2 404,63 ha gruntów dzierżawionych od KOWR, 14,47 ha gruntów dzierżawionych od rolników indywidualnych i innych podmiotów;

b/ w 2018 r. – 53,81 ha gruntów własnych, 2 389,77 ha gruntów dzierżawionych od KOWR, 14,47 ha gruntów dzierżawionych od rolników indywidualnych i innych podmiotów;

c/ w 2019 r. – 53,81 ha gruntów własnych, 2 386,28 ha gruntów dzierżawionych od KOWR, 14,47 ha gruntów dzierżawionych od rolników indywidualnych i innych podmiotów;

d/ w 2020 r. – 73,47 ha gruntów własnych, 2 366,47 ha gruntów dzierżawionych od KOWR, 4,64 ha gruntów dzierżawionych od rolników indywidualnych;

e/ w 2021 r. – 73,47 ha gruntów własnych, 2 366,47 ha gruntów dzierżawionych od KOWR, 11,14 ha gruntów dzierżawionych od rolników indywidualnych i innych podmiotów.

Pomiędzy rokiem 2017 a 2021 łączny areal gruntów Spółki zmniejszył się z 2 458,22 ha do 2 451,09 ha. W latach 2017-2021 Spółka została zobowiązana do zapłaty czynszu dzierżawnego⁷¹ za poszczególne lata w wysokości: 2017 – 174,0 tys. zł; 2018 – 188,0 tys. zł; 2019 – 193,6 tys. zł; 2020 – 196,1 tys. zł i 2021 – 246,1 tys. zł. Zapłaty czynszu dokonywano w terminach wskazanych w fakturach, z wyjątkiem jednego przypadku dokonania płatności po upływie 66 dni od terminu wskazanego w umowie, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 254-318, 542)

Jedynie w biznesplanie Spółki na rok 2018⁷², zaplanowano zbycie nieruchomości, tj. niezabudowanej działki o pow. 0,1091 ha.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że w *wytycznych KOWR dotyczących zasad tworzenia dokumentacji planistycznej dotyczącej planowania dochodów ze sprzedaży nieruchomości, zawarto zalecenie aby w planach ujmować tylko sprzedaże, które zostaną zrealizowane. Ponieważ w roku 2018 sprzedaż nieruchomości o pow. 0,1091 ha została zrealizowana w styczniu, tj. w trakcie tworzenia biznesplanu, dochód z jej sprzedaży został uwzględniony.*

Z dokumentacji dotyczącej sprzedaży nieruchomości wynikało, że Stadnina, w okresie objętym kontrolą, sprzedała pięć nieruchomości, dwie w 2017 r., jedną w 2018 r. i dwie w 2021 r. I tak:

a/ w 2017 r. sprzedano nieruchomości: 1/ działkę nr 3/36 o pow. 0,1591 ha, zabudowaną budynkiem mieszkalnym i gospodarczym w złym stanie technicznym (przeznaczone do rozbiórki) za kwotę 100,0 tys. zł; cena sprzedaży ustalona została w wyniku postępowania przetargowego ustnego (licytacji), do którego przystąpiło sześciu uczestników; w wyniku postępowania nastąpiło jednokrotne postąpienie ceny wywoławczej, wynikającej z operatu szacunkowego z 30 listopada 2016 r.; NZW Spółki⁷³ wyraziło zgodę⁷⁴ na zbycie tej nieruchomości za cenę nie niższą niż 99 tys. zł, tj. ustaloną w operacie szacunkowym⁷⁵; 2/ działkę zabudowaną nr 3/22 o pow. 0,0507 ha, na której umiejscowione były budynek hydroforni oraz zbiornik wyrównawczy wody, studnia głębinowa, ogrodzenie oraz sieć wodociągowa zaopatrująca w wodę budynki mieszkalne, które wcześniej należały do Stadniny; sprzedaży dokonano w trybie bezprzetargowym Gminie Lubrza, za cenę 28,9 tys. zł, wynikającą z operatu szacunkowego z 14 czerwca 2017 r.; zgoda na taki sposób sprzedaży wynikała z uchwały NZW Spółki nr 16/2017 z 22 grudnia 2017 r.;

⁷¹ Terminy zapłaty czynszu dzierżawnego ustalone były: pierwszej raty za pierwsze półrocze – do 30 września, a drugiej, za drugi półrocze, do końca lutego roku następnego.

⁷² W tabeli *Sprzedaż majątku – zbędnych nieruchomości*.

⁷³ Dalej: NZW Spółki.

⁷⁴ Uchwała nr 2/2017 z 27 lutego 2017 r.

⁷⁵ Z 30 listopada 2016 r.

b/ w 2018 r. sprzedano niezabudowaną działkę nr 667/18, o pow. 0,1016 ha, za kwotę 35,4 tys. zł; cenę ustalono w wyniku licytacji przeprowadzonej 9 stycznia 2018 r., do której przystąpił jeden oferent; wartość nieruchomości wynikała z operatu sporządzonego z 14 czerwca 2017 r., a zgodę jej na zbycie wyraziło NZW Spółki w uchwale nr 12/2017 z 16 października 2017 r.;

c/ w 2021 r. w wyniku licytacji przeprowadzonej 17 grudnia 2021 r. sprzedano dwie działki: 1/ nr 4/19, o pow. 0,0973 ha, za kwotę 35,3 tys. zł (wartość działki w operacie z 7 października 2021 r. została oszacowana na 20,2 tys. zł); do licytacji przystąpiło trzech oferentów; 2/ nr 669/18 o pow. 0,3666 ha, za kwotę 242,5 tys. zł, (wartość działki w operacie z 30 września 2021 r. oszacowano na 240 tys. zł); do licytacji przystąpił jeden oferent; zgodę na zbycie obu nieruchomości wyraziło NZW⁷⁶.

Sprzedaży ww. nieruchomości dokonano z uwzględnieniem zasad obowiązującego w Stadninie *Regulaminu sprzedaży i zakupu towarów i usług, sprzętu i innych ruchomości oraz nieruchomości*⁷⁷. Ogłoszenia o zamiarze sprzedaży nieruchomości podane były do publicznej wiadomości na stronie internetowej KOWR oraz w gazecie lokalnej *Tygodnik Prudnicki*.

Uzasadnieniem zbycia nieruchomości była ich nieprzydatność dla działalności Spółki (nieruchomości te były zbędne i nie były wykorzystywane do działalności gospodarczej, a Spółka ponosiła wydatki związane z ich utrzymaniem i zabezpieczeniem). W przypadku działki sprzedanej Gminie Lubrza, na kontrolowanej jednostce spoczywał obowiązek utrzymania obiektów wodociągowych, zapewnienia dostarczania wody odbiorcom i wykonywania badań jej jakości, prowadzenia uzdatniania wody i egzekwowania należności za wodę. Z analizy dokumentacji wszystkich ww. pięciu postępowań sprzedaży nieruchomości wynikało, że transakcje te zostały dokonane w sposób gospodarny.

(akta kontroli str. 1052-1065, 1576-1578)

W okresie objętym kontrolą zasady najmu lokali mieszkalnych określone zostały w *Regulaminie gospodarowania lokalami mieszkalnymi będącymi w zasobach Stadniny*, wprowadzonym zarządzeniem Zarządu Spółki nr 17/2017 z 18 grudnia 2017 r. Zgodnie z ww. regulaminem Stadnina w pierwszej kolejności wynajmowała lokale mieszkalne pracownikom Stadniny, a w dalszej kolejności innym osobom, w tym byłym pracownikom i emerytom. W regulaminie ustalono, że czynsz najmu lokali mieszkalnych stanowił równowartość czynszu najmu lokali mieszkalnych należących do publicznego zasobu mieszkaniowego, położonych na obszarze gminy, na terenie której znajduje się lokal mieszkalny. Ponadto, najemca zobowiązany był do ponoszenia opłat niezależnych od właściciela lokalu, według faktycznego zużycia.

W okresie objętym kontrolą, obowiązywało dziesięć umów najmu lokali mieszkalnych⁷⁸, z których pięć zawarto z pracownikami Stadniny, a pięć z byłymi jej pracownikami (emerytami). Umowy zawierane były na czas nieokreślony. Analiza dwóch umów na najem lokali wykazała, że w umowach skalkulowano wysokość czynszu z uwzględnieniem współczynników różnicujących stawkę w zależności m.in. od kategorii budynku, strefy położenia, kondygnacji, sposobu ogrzewania oraz dostępu do mediów. Oprócz czynszu najemca zobowiązany był do ponoszenia opłat za ogrzewanie, dostawę wody, odbiór nieczystości stałych i płynnych. Stadnina okresowo (w formie aneksów), dokonywała zmian wysokości opłat za najem mieszkań w związku ze wzrostem kosztów m.in. ogrzewania, dostarczania wody

⁷⁶ Uchwały NZW nr 8/2021 z 25 listopada 2021 r. oraz nr 7/2021 z 25 listopada 2021 r.

⁷⁷ Obowiązujący od 1 sierpnia 2016 r., dalej: Regulamin sprzedaży i zakupów.

⁷⁸ Na lokal mieszkalny nr 2 w budynku nr 4 w Zakładzie Chocim, w okresie kontroli obowiązywały dwie umowy, w związku ze zmianą w maju 2019 r. najemcy lokalu.

i odprowadzania ścieków. Należności z tytułu najmu lokali były regulowane przez najemców na bieżąco.

(akta kontroli str. 1066-1085)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że *poza najmem lokali mieszkalnych, w latach 2017-2021, pracownicy Spółki nie wykorzystywali mienia Spółki do celów prywatnych.*

(akta kontroli str. 1576-1578)

W okresie objętym kontrolą w Spółce obowiązywały Wieloletnie plany inwestycyjne⁷⁹ na lata 2016-2020, 2018-2022, 2020-2024, 2021-2021. W WPI na lata 2016-2020, Stadnina zaplanowała wydatki inwestycyjne w 2017 r. w kwocie 2 290,0 tys. zł, w 2018 r. odpowiednio 3 132,0 tys. zł, w 2019 r. - 3 620,0 tys. zł, a w 2020 r. - 4 410,0 tys. zł. W WPI na lata 2018-2022 Spółka zaplanowała wydatki inwestycyjne w 2021 r. na kwotę 3 450,0 tys. zł.

Analiza realizacji zadań inwestycyjnych wykazała, że zrealizowano większość zadań przewidzianych w WPI (niektóre zadania jak np. budowa jałownika została przesunięta w czasie). I tak:

- w 2017 r. zrealizowano wszystkie zaplanowane inwestycje, a zwiększenie planowanych wydatków o 62,3 tys. zł, wynikało z wysokości ostatecznych cen transakcyjnych;
- w 2018 r. wydatkowano o 58,8 tys. zł mniej niż planowano (m.in. na budowę jałownika w Wierzbcu); w ramach inwestycji wykonano: wiatę nad budkami dla cieląt (301,1 tys. zł), modernizację krytej ujeżdżalni (50,5 tys. zł), wymianę dachu stodoły (101,4 tys. zł); w grupie maszyn rolniczych oprócz zaplanowanego opryskiwacza zakupiono ładowarkę teleskopową (296,0 tys. zł) i wóz paszowy (37,0 tys. zł), a w grupie środków transportu oprócz zaplanowanego kupna ciągnika o mocy 400 KM, nabyto samochód osobowy za 91,6 tys. zł;
- w 2019 r. na inwestycje wydatkowano o 1 614,7 tys. zł mniej niż planowano (m.in. w związku z wykorzystaniem na budowę jałownika w Wierzbcu jedynie kwoty 147,0 tys. zł z zaplanowanej 2 000,0 tys. zł i niezrealizowaniem budowy kontenerowej stacji paliw za 200,0 tys. zł); w zakresie wykraczającym poza pierwotne plany zrealizowano przebudowę systemu chłodzenia mleka, modernizację zbiornika na gnojowicę, wykonanie przyłącza kanalizacyjnego warsztatu (165,9 tys. zł) oraz wymieniono system-udojowy (280,0 tys. zł); w ramach leasingu finansowego wydatkowano również 1 199,2 tys. zł na pozyskanie beczkowitzu, agregatu talerzowego oraz prasy zbierającej i przyczepy;
- w 2020 r. na inwestycje wydatkowano o 3 517,8 tys. zł, mniej niż planowano (z w związku z ograniczeniem wydatków na budowę jałownika w Wierzbcu, modernizację krytej ujeżdżalni, budowę zbiornika na gnojowicę oraz rozbudowę silosów zbożowych); ponadto na zakup maszyn rolniczych wydatkowano 97,7 tys. zł (plan 900,0 tys. zł), a na zakupy środków transportu - 187,0 tys. zł (plan 1 020 tys. zł.);
- w 2021 r. wydatki inwestycyjne były wyższe o 2 704,9 tys. zł m.in. w związku z wydatkowaniem 5 157,0 tys. zł na budowę jałownika (plan 2 000 tys. zł), przy zmniejszeniu wydatków na zakup maszyn rolniczych i środków transportu (z 1 020 tys. zł do 758,8 tys. zł), ponadto w ramach leasingu finansowego obejmującego zestaw kosiarek do trawy wydatkowano 199,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 595, 666, 768, 864)

Kontrolę wywiązywania się przez Spółkę z obowiązku prowadzenia ksiąg obiektu budowlanego dla budynków i budowli, wynikającego z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁸⁰, przeprowadzono na próbie ośmiu obiektów

⁷⁹ Dalej: WPI.

⁸⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, ze zm. Dalej: Prawo budowlane.

zlokalizowanych w Fermie Wierzbiec⁸¹, oraz siedmiu obiektów Zakładu Chocim⁸², w których prowadzono hodowlę zwierząt. Dla wszystkich ww. obiektów założono i prowadzono książki obiektów budowlanych spełniające wymagania rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego⁸³. Do książek dołączono protokoły z okresowych kontroli stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektów budowlanych (rocznych i pięcioletnich), a w przypadku obiektów, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 3 Prawa budowlanego, m.in. z uwagi na powierzchnię dachów przekraczającą 1 000 m², również protokoły z przeprowadzanych dwa razy w roku, w terminach do 31 maja oraz do 30 listopada, kontroli ich stanu technicznego. Do książek dołączano też protokoły z badań instalacji elektrycznych i odgromowych, prowadzonych z częstotliwością nie mniejszą niż wskazaną w art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego (co najmniej raz na pięć lat). W części obiektów badania instalacji elektrycznych przeprowadzono corocznie lub co dwa lata, z uwagi na szczególne warunki panujące w obiekcie np. dużą wilgotność. W książce obiektu budowlanego prowadzonej dla silosu na kiszonkę i zbiornika na odcieki z kiszonki, nie zamieszczono wpisów dotyczących rozbudowy w 2015 r. istniejącego silosu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 387-471)

Zadania związane z *doradztwem w zakresie przygotowania inwestycji, modernizacji i remontów obiektów i zasobów budowlanych będących w Zarządzie Zamawiającego; sprawdzenia realizacji prac modernizacyjnych, remontowych lub zabezpieczających po wystąpieniu awarii wraz ze sprawdzeniem ich rozliczenia*, oraz wykonywanie okresowych kontroli obiektów budowlanych, na podstawie umowy zlecenia z 1 lipca 2013 r. i dwóch aneksów realizowała osoba⁸⁴ posiadająca uprawnienia do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności konstrukcyjno-budowlanej (upr. bud. 78.02/Op).

(akta kontroli str. 344-351)

Obiekty budowlane zlokalizowane w Fermie Wierzbiec (dwie obory i hala udojowa oraz silosy na kiszonkę), a także obiekty zlokalizowane w Zakładzie Chocim (stajnia młodych klaczy i klaczy żrebnych), były użytkowane zgodnie z przeznaczeniem, a ich stan techniczny był dobry. Obiekty te zabezpieczono przed szkodliwym wpływem czynników atmosferycznych, pokrycia dachów budynków, obróbki blacharskie, rynny i rury spustowe były kompletne i nieuszkodzone. Ściany i stropy budynków, były utrzymane w dobrym stanie, bez oznak wskazujących na uszkodzenie. Stolarka drzwiowa i okienna była kompletna z widocznymi śladami eksploatacji w specyficznych warunkach. Instalacja elektryczna i odgromowa była kompletna, bez śladów uszkodzeń zagrażających bezpieczeństwu użytkowników i zwierząt. Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice zlokalizowano w miejscach do tego wyznaczonych i zapewniono ich poddanie wymaganym przeglądom technicznym. Elementy ochrony środowiska – odwodnienia silosów, płyty obornikowej, były sprawne i zabezpieczały przedostawanie się odcieków do środowiska. Brak zamontowanych przeciwpożarowych wyłączników prądu szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 363-386)

⁸¹ Kompleks obiektów: dwie obory dla krów, dojarnia z korytarzem przepędowym; obora na krowy cielne; zbiornik na gnojowicę i zbiornik na ścieki socjalno-bytowe; płyta obornikowa i silosy na kiszonkę.

⁸² Stajnie: młodych klaczy; klaczy żrebnych z porodówką; stajnia młodych ogierów; stajnia starszych ogierów; stajnia sportowa z dobudowaną stajnią (tzw. atomowa) oraz stodołę i ujeżdżalnię.

⁸³ Dz. U. Nr 120, poz. 1134, zwane dalej: rozporządzenie w sprawie książki obiektu budowlanego.

⁸⁴ Prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Isalski Witold WIKON.

W Stadninie obowiązywały opracowane odrębnie dla Fermy Wierzbic i dla Zakładu Chocim, instrukcje bezpieczeństwa pożarowego. Instrukcja przeciwpożarowa dla Fermy Wierzbic została opracowana w czerwcu 2014 r., a dla Zakładu Chocim w listopadzie 2013 r., a ich zakres odpowiadał wymogom § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów⁸⁵. Stadnina nie zapewniła jednak okresowej aktualizacji tych instrukcji na zasadach wskazanych w § 6 ust. 7 ww. rozporządzenia, tj. co najmniej raz na 2 lata, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 472-494)

W okresie objętym kontrolą w Spółce nie były przeprowadzane kontrole w ramach nadzoru budowlanego. W Stadninie przeprowadzone zostały natomiast następujące kontrole w zakresie hodowli zwierząt oraz gospodarowania mieniem:

a) w latach 2017-2021 pracownicy Państwowego Powiatowego Inspektoratu Sanitarnego w Prudniku⁸⁶ przeprowadzili siedem kontroli⁸⁷, z których sześć dotyczyło bieżącego nadzoru nad warunkami pracy, a jedna stanu sanitarno-technicznego wodociągu w Dobroszewicach⁸⁸; w trakcie kontroli weryfikacji poddano m.in. posiadanie przez zatrudnionych pracowników aktualnych orzeczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na określonym stanowisku, karty oceny ryzyka zawodowego pracowników mających kontakt z czynnikami biologicznymi, rejestr czynników szkodliwych dla zdrowia; kontrole te nie ujawniły nieprawidłowości;

(akta kontroli str. 338-343, 1302-1309)

b) corocznie Stadnina była kontrolowana przez pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii⁸⁹; w 2017 r. przeprowadzona została kontrola punktu kopulacyjnego w Zakładzie Chocim, w trakcie której nie stwierdzono nieprawidłowości; Ferma Wierzbic kontrolowana była corocznie w zakresie stanu zdrowotnego zwierząt, prowadzonej dokumentacji oraz spełnienia wymagań weterynaryjnych i higieny w gospodarstwie; w protokołach sporządzonych wg układu *listy kontrolnej SPIWET – gospodarstwo pozyskujące mleko*, nie wykazano nieprawidłowości, jedynie w 2017 r. i 2018 r. zamieszczono uwagę o braku badań wody i dokumentacji ze szkoleń zewnętrznych;

(akta kontroli str. 1224-1248)

c) pracownicy Opolskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska⁹⁰ przeprowadzili dwie kontrole⁹¹, w wyniku których stwierdzono brak pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie ścieków przemysłowych do kanalizacji innego podmiotu (ścieki z mycia mleczarni odprowadzane były do tego samego szamba co ścieki bytowe); za wykroczenie to Prezes Zarządu został ukarany mandatem 500 zł; w trakcie następnej kontroli (w 2020 r.) ponownie stwierdzono brak pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie ścieków pochodzących z mycia mleczarni do szamba na ścieki socjalne, jak też składowanie obornika na gruncie rolnym bez stosownych pozwoleń; Stadnina została ukarana administracyjnymi karami pieniężnymi w kwotach 518,16 zł (za brak dokumentacji składowania obornika) oraz 3 108,96 zł (za skutki złego przechowywania obornika na gruncie); ww. kary zostały

⁸⁵ Dz. U. Nr 109, poz. 719, ze zm. Dalej: rozporządzenie w sprawie ochrony przeciwpożarowej.

⁸⁶ Dalej: PPIS

⁸⁷ Dwie w 2017 r., po jednej w latach 2018 i 2019 oraz dwie w 2021 r.

⁸⁸ Działka wraz z wodociągiem i obiektami towarzyszącymi, była własnością Stadniny i w 2017 r. została sprzedana bezprzetargowo gminie Lubrza.

⁸⁹ Dalej: PIW.

⁹⁰ Dalej: OWIOŚ.

⁹¹ Protokół kontroli Nr WIOS-OPOLE 90/2018 (kontrola przeprowadzona od 26 marca do 1 sierpnia 2018 r.) oraz protokół kontroli Nr WIOS-OPOLE 296/2020 (kontrola przeprowadzona od 9 lipca do 27 sierpnia 2020 r.).

uiszczone przez Spółkę; 18 marca 2022 r. kontrolowana jednostka uzyskała wymagane pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków z hali udojowej i mycia urządzeń mleczarskich do szamba na ścieki socjalne;

(akta kontroli str. 1310-1337)

d) w 2017 roku⁹² KOWR przeprowadził w Stadninie kontrolę planową pt. *Ocena działalności Spółek ANR*, w ramach której dokonano weryfikacji podstawowych zagadnień produkcyjnych oraz oceniono procesy gospodarczo-finansowe w Spółce; z ocenianych dziewięciu obszarów, do czterech nie wniesiono uwag⁹³; a odniesieniu do pozostałych - główne uwagi dotyczyły: *posiadania nieużytkowanych obiektów; niewykorzystania przez pracowników urlopów z lat ubiegłych; nieustalenia zakresów obowiązków pracowników; spadku przychodów ze sprzedaży i pogorszenie relacji przychodowo-kosztowej; wzrostu zobowiązań krótkoterminowych Spółki, w szczególności z tytułu zaciągniętych kredytów (Spółka przekroczyła ustalony limit zobowiązań na I kwartał 2017 r.); poprawienia dobrostanu cieląt i jałówek oraz poprawienia jakości prac hodowlanych, które wpłyną na zmniejszenie procentu brakowania krów; braku sformalizowanych ustaleń dotyczących wysokości stawek czynszu wynajmowanych lokali mieszkalnych i brak zawarcia umów ze wszystkimi najemcami mieszkań; w wyniku kontroli wydano 20 zaleceń, dotyczących m.in. przeprowadzenia analizy stanu majątku trwałego w celu opracowania planu inwestycyjnego uwzględniającego niezbędne nakłady na odtworzenie majątku przedsiębiorstwa; podjęcia działań mających na celu zwiększenie efektywności gospodarowania i zwiększenia przychodów Stadniny; podjęcia działań mających na celu ograniczenie dalszego wzrostu i regulowanie zobowiązań krótkoterminowych; przeprowadzenia remontu i modernizacji jałownika w Łące Prudnickiej, celem zmechanizowania pracy; podjęcia działań mających na celu obniżenie procentu brakowania krów; opracowania i wdrożenia procedury wynajmu lokali mieszkalnych Stadniny oraz zawarcia umów najmu ze wszystkimi użytkownikami; Prezes Zarządu pisemnie⁹³ poinformował KOWR o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych;*

(akta kontroli str. 1504-1564)

e) w lipcu 2019 r. NIK przeprowadziła w Stadninie kontrolę pn. *Państwowa hodowla koni w Polsce (R/19/001)*, której zakres przedmiotowy obejmował warunki utrzymania koni, prowadzenie hodowli koni oraz gospodarowanie majątkiem Stadniny; w wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i nie sformułowano wniosków pokontrolnych.

(akta kontroli str. 1565-1575)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dokonanie zapłaty raty czynszu dzierżawnego za I półrocze 2019 r. po upływie wymaganego terminu.

Spółka dokonała zapłaty na rzecz OT KOWR w Warszawie raty czynszu dzierżawnego w wysokości 105,5 tys. zł za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2019 r., z opóźnieniem wynoszącym 66 dni⁹⁴, co skutkowało obowiązkiem zapłaty odsetek w kwocie 1,4 tys. zł⁹⁵.

(akta kontroli str. 254-318)

⁹² Od 28 do 31 lipca 2020 r.

⁹³ Pismo z dnia 19 lipca 2017 r.

⁹⁴ Termin zapłaty upływał z dniem 30 września 2019 r. (§3 aneksu nr 1 z 11 marca 1996 r. do umowy dzierżawy z dnia 15 marca 1994 r.), a zapłata została dokonana 5 grudnia 2019 r.

⁹⁵ Zapłaty odsetek dokonano 3 lutego 2020 r.

Główna księgowa Stadniny wyjaśniła, że faktura obejmująca ww. należność została zapłacona w dniu 05.12.2019 na podstawie duplikatu wystawionego 03.12.2019 po wcześniejszej interwencji z naszej strony, dotyczącej braku faktury za czynsz dzierżawy za pierwsze półrocze 2019 r. Wyjaśniła również, że w związku z zaistniałą sytuacją w kolejnych latach ze szczególną starannością weryfikujemy terminowość zapłaty i wpływ dokumentów dotyczących płatności rat czynszów dzierżawnych do KOWR.

(akta kontroli str. 317, 1822-1824)

2. Brak zapewnienia rzetelnego prowadzenia książki obiektu budowlanego – Silos 6 komorowy na kiszonkę + zbiornik na odcieki z kiszonki.

W książce ww. obiektu budowlanego⁹⁶ znajdującego się na terenie Fermy Wierzbiec nie zamieszczono wpisów potwierdzających rozbudowę tego obiektu, pomimo uzyskania 9 października 2014 r. pozwolenia na rozbudowę silosu o dodatkowe trzy komory, dokonania odbioru inwestycji 29 kwietnia 2015 r. i uzyskania 28 maja 2015 r. decyzji o pozwoleniu na użytkowanie jego rozbudowanej części.

(akta kontroli str. 387-417)

Osoba, która w ramach zawartej umowy odpowiadała za m.in. prowadzenie ksiąg obiektów budowlanych wyjaśniła, że zaniechanie to wynikało z niedopatrzenia.

(akta kontroli str. 1223)

3. Brak okresowej (co najmniej raz na dwa lata) aktualizacji instrukcji bezpieczeństwa pożarowego dla obiektów Fermy Wierzbiec i Zakładu Chocim.

Instrukcję dla Fermy Wierzbiec opracowaną w czerwcu 2014 r., aktualizowano w latach 2016 i 2018, a następnie dopiero w kwietniu 2022 r., tj. po czterech latach od poprzedniej aktualizacji. Instrukcję dla obiektów Zakładu Chocim opracowaną w listopadzie 2013 r., aktualizowano natomiast w styczniu 2015 r., a następnie w lutym 2019 r. – po upływie czterech lat i w maju 2022 r. po upływie trzech lat, od poprzedniej aktualizacji.

Zgodnie z § 6 ust. 7 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej, instrukcja bezpieczeństwa pożarowego jest poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na 2 lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Ponadto stwierdzono, że załączniku nr 1 do instrukcji dotyczącej Fermy Wierzbiec⁹⁷, zamieszczono wykaz 28 osób zapoznanych z instrukcją, lecz nie wpisano dat tej czynności, a w załączniku nr 4 zawierającym daty aktualizacji i jej opis, podano opis aktualizacji z czerwca 2016 r. i lipca 2018 r., pomijając informację o aktualizacji instrukcji dokonanej w kwietniu 2022 r.

W instrukcji bezpieczeństwa pożarowego Zakładu Chocim, załączniki nr 1 i nr 4 nie zostały wypełnione, pomimo trzech aktualizacji instrukcji.

(akta kontroli str. 472-494)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że powodem braku terminowej aktualizacji instrukcji bezpieczeństwa pożarowego był fakt, iż jesienią roku 2020 zwolnił się niespodziewanie z pracy pracownik, który był odpowiedzialny w Spółce m.in. za sprawy BHP i p-poż, w tym za dokumentację dotyczącą tych spraw. Jego nagłe odejście spowodowało, iż nie w pełni została przekazana przez niego cała dokumentacja oraz nie poinformował on nikogo o braku aktualizacji wspomnianych instrukcji. Nie bez znaczenia jest również fakt, iż miało to miejsce w okresie największego rozwoju pandemii COVID-19, a ogrom spraw związanych

⁹⁶ W tabeli VIII.1. Wykaz opracowań technicznych obiektu – ekspertyzy, badania techniczne obiektu, opinie, orzeczenia techniczne, dokumentacja techniczna i inne opracowania dotyczące obiektu.

⁹⁷ Załącznik nr 1 Wykaz osób zapoznanych z treścią instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

z obostrzeniami, zmianą przepisów w różnych dziedzinach, absencja pracowników z powodu izolacji i kwarantanny i całość tych spraw wpływał na możliwość pewnych niedociągnięć. W związku z powyższym zlecono prowadzenie tych spraw firmie zewnętrznej i brak aktualizacji instrukcji został wychwycony na początku roku 2022. Wtedy to zlecono wykonanie aktualizacji w terminie uzgodnionym ze Zleceniobiorcą.
(akta kontroli str.1581-1584)

4. W dwóch budynkach, przeznaczonych dla klaczy żrebnych i klaczy młodych, o kubaturze przekraczającej 1000 m³, nie zamontowano przeciwpożarowych wyłączników prądu, o których mowa w § 183 ust. 1, pkt 6 oraz ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie⁹⁸. (braki te nie zostały wykazane w protokołach z okresowych kontroli stanu technicznego ww. budynków).

Ponadto, rozdzielnie elektryczne zmieszane na zewnątrz ww. budynków nie zostały rzetelnie oznaczone, ponieważ zamieszczono na nich informację, wskazującą na ich wyposażenie w *Przeciwpożarowy wyłącznik prądu*.

(akta kontroli str. 363-386)

Osoba przeprowadzająca okresowe kontrole stanu technicznego obiektów, jako przyczyny braku zamieszczenia wpisu o konieczności zamontowania wyłączników przeciwpożarowych wskazała m.in. wątpliwości co konieczności stosowania wyłączników przeciwpożarowych, jako elementów dodatkowych w stosunku do wyłącznika głównego w tablicy rozdzielczej oraz brak wskazania przez autorów instrukcji przeciwpożarowych dla ww. obiektów, konieczności zmiany formy ich zasilania. Osoba ta powołała się również na wyniki kontroli organu nadzoru budowlanego przeprowadzonej w roku 2014, która nie wykazała uchybień w tym zakresie.

(akta kontroli str. 1221-1223)

Prezes Zarządu wyjaśnił, m.in. że mając na uwadze bezpieczeństwo pożarowe obiektów zlecił montaż odpowiednich wyłączników przeciwpożarowych prądu.

W dniu 10 czerwca 2022 r. w trakcie powtórnych oględzin stwierdzono, że w stajniach młodych klaczy i klaczy żrebnych zamontowano wymagane wyłączniki przeciwpożarowe.

(akta kontroli str. 1579, 1580, 1585)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2017-2021 Spółka prawidłowo realizowała swoje zadania, co umożliwiło wzrost osiąganego zysku⁹⁹ z 2 185 tys. zł w 2017 r. do 3 714 tys. zł w 2021 r.¹⁰⁰ Zasady wypłaty wynagrodzeń dla Prezesa Zarządu oraz p.o. członka Zarządu, były zgodne z przyjętymi regulacjami prawnymi. Prawidłowo dokonywano również sprzedaży nieruchomości Spółki, jak i objętych szczegółowym badaniem zakupów majątkowych¹⁰¹. Stwierdzone w tym obszarze nieprawidłowości dotyczyły: zwłoki w zapłacie czynszu dzierżawnego, skutkującej koniecznością uiszczenia odsetek w kwocie 1,4 tys. zł; zaniechania okresowej aktualizacji instrukcji bezpieczeństwa pożarowego dla obiektów Fermi Wierzbiec i Zakładu Chocim oraz braku zamontowania w budynkach, w których przetrzymywano klacze żrebne i klacze młode, przeciwpożarowych wyłączników prądu.

⁹⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 1225, ze zm.

⁹⁹ Zysk brutto na działalności gospodarczej.

¹⁰⁰ Zwiększenie zysku brutto o 1 529 tys. zł, tj. o 69,9%.

¹⁰¹ Obejmującej pięć najwyższych wartościowo wydatków majątkowych z lat 2017-2021.

3. Warunki weterynaryjne i utrzymania zwierząt gospodarskich w Spółce

Opis stanu faktycznego

Na zlecenie Najwyższej Izby Kontroli, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Prudniku¹⁰², przeprowadził w Stadninie kontrole¹⁰³ dobrostanu zwierząt, minimalnych warunków utrzymywania zwierząt oraz warunków weterynaryjnych i prowadzenia dokumentacji leczenia zwierząt. Kontrole zostały przeprowadzone w gospodarstwach Chocim¹⁰⁴, Wierzbiec¹⁰⁵ oraz Łące Prudnickiej¹⁰⁶. Przeprowadzone kontrole, we wszystkich ww. gospodarstwach, nie wykazały stanów nieprawidłowych¹⁰⁷. Spółka zapewniła zarówno bydłu, jak i koniom, właściwe warunki weterynaryjne oraz opiekę, spełniając wszystkie minimalne warunki utrzymywania¹⁰⁸. Rzetelnie prowadzona była również dokumentacja weterynaryjna.

(akta kontroli str. 1019-1051)

W Stadninie nie sporządzono dokumentu określającego zasady pojenia i karmienia zwierząt. Prezes Zarządu wyjaśnił, że zespół pracowników odpowiedzialnych za obsługę koni ma kilkunastoletnie, a czasem i kilkudziesięcioletnie doświadczenie w tym zakresie. Rotacja pracowników jest niewielka. Podstawowe zasady pojenia i żywienia koni, co do ich częstotliwości i zakresu, są niezmiennie od wielu lat. Szczegółowe zalecenia żywieniowe dla poszczególnych koni ustalane są na bieżąco przez Głównego Specjalistę ds. Hodowli Koni Stadniny i zapisywane na boksach koni (w stajni koni sportowych), bądź przekazywane ustnie w formie polecenia służbowego w trakcie odpraw z pracownikami. W związku z powyższym, nie sporządzano osobnego dokumentu regulującego żywienie i pojenie koni. W Spółce sporządzano comiesięczne harmonogramy pracy pracowników. Prezes Zarządu wyjaśnił, że harmonogramy pracy pracowników ustalano w następujący sposób: 1) konieczność wejścia pomiędzy konie, przepędzanie koni, praca z końmi - obecność co najmniej dwóch pracowników; 2) dozór nad końmi zamkniętymi w stajni bądź zamkniętymi na padokach, pastwiskach - obecność co najmniej jednej osoby. Prezes Zarządu wyjaśnił również, że w przypadku bydła, karmienie zwierząt jest zgodnie z dawkami żywieniowymi przygotowanymi przez doradcę żywieniowego. Następnie dawki są wprowadzone do wozu paszowego, który miesza poszczególne dawki. Sprzęt ten wyświetla pracownikom co, w jakiej kolejności i ilości mają wysypywać oraz dla których zwierząt przeznaczona jest dana dawka żywieniowa. Zwierzęta mają stały dostęp do wody - pojenie do woli.

(akta kontroli str. 1224-1256)

W okresie objętym kontrolą, Spółka nie zatrudniała lekarza weterynarii na podstawie umowy o pracę. Usługi weterynaryjne w zakresie leczenia i obsługi stada bydła mlecznego na Fermie Wierzbiec oraz jałówek w Łące Prudnickiej były świadczone na rzecz Stadniny w ramach umów zlecenia zawartych 16 czerwca 2004 r. z dwoma lekarzami weterynarii. W treści ww. umów określono zakres usług i ich cennik. Zleceniobiorcy prawidłowo ustalali wysokość należnego im z tytułu realizacji zawartych umów wynagrodzenia, przedkładając wraz z fakturami VAT zestawienia umożliwiające weryfikację przyjętego sposobu rozliczenia¹⁰⁹. Spółka, w okresie

¹⁰² Dalej: PIW.

¹⁰³ Kontrole przeprowadzono w dniach od 22 kwietnia 2022 r. do 5 maja 2022 r.

¹⁰⁴ Konie.

¹⁰⁵ Bydło – krowy mleczne.

¹⁰⁶ Cielęta i jałówki.

¹⁰⁷ Protokoły kontroli nr: 1/21.04.2022/MP, 035049525-002/1/MP/NK/2022, 035049525-001/MP/NK/2022.

¹⁰⁸ Wskazane w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz.U. nr 56 poz. 344, ze zm.).

¹⁰⁹ Osobno koszty leków i osobno koszty usług leczenia zwierząt.

objętym kontrolą, nie zawarła pisemnej umowy na leczenie lekarsko-weterynaryjne stada koni w Zakładzie Chocim.

(akta kontroli str. 1258-1301)

W okresie objętym kontrolą wydatki Spółki ogółem na usługi weterynaryjne, leki, badania, wyniosły: w 2017 r. – 739,5 tys. zł; w 2018 r. – 853,5 tys. zł; w 2019 r. – 848,3 tys. zł; w 2020 r. – 766,3 tys. zł i 2021 r. – 921,3 tys. zł. Wydatki na opiekę weterynaryjną nad końmi wyniosły w 2017 r. 156,0 tys. zł, w 2018 r. 143,1 tys. zł, w 2019 r. 119,9 tys. zł, w 2020 r. 107 tys. zł, w 2021 r. 132,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 1257, 1356, 1395, 1431, 1461, 1493)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Spółki w zakresie zapewnienia zwierzętom odpowiednich warunków weterynaryjnych oraz dobrostanu.

IV. Uwagi i wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli przedstawia następujące wnioski:

1. Prowadzenie prac w zakresie hodowli koni, z uwzględnieniem zasad i wymagań ustalanych przez Polski Związek Hodowców Koni.
2. Podejmowanie niezwłocznych działań zmierzających do dochodzenia należności Spółki.
3. Zapewnienie terminowej realizacji obowiązków sprawozdawczych.
4. Rzetelne prowadzenie dokumentacji obiektów budowlanych.
5. Uwzględnianie w treści protokołów z przeglądów hodowlanych koni elementów wpływających na oceny i wybory dokonywane w trakcie takich przeglądów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 29 czerwca 2022 r.

Kontrolerzy

Zbigniew Łupicki
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor

.....
DIREKTOR
Delegatura w Opolu
podpis
Iwona Zyman

